

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز ۳ شنبه ۱۳ اسفندماه ۱۳۳۲

- فهرست مطالب:
- ۱- تصویب صورت مجلس.
 - ۲- بیانات قبل از دستور - بانوشوکت ملک جهانبانی - آقایان: دکتر رشتی و دکتر صاحب قلم.
 - ۳- شور دوم و تصویب گزارش کمیسیون کشور.
 - ۴- راجع به سازمان جلب سیاحان و ارسال بمجلس سنا.
 - ۵- شور دوم و تصویب گزارش کمیسیون مجلس ساعت ۹ سی و پنج دقیقه صبح بریاست آقای مهندس عبدالله ریاضی تشکیل گردید.
 - ۶- تقدیم چهار فقره لایحه بوسیله آقای دکتر خوشبین وزیر مشاور.
 - ۷- تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه.
- ۱- تصویب صورت مجلس.
- رئیس - آقای کبیری.
- کبیری - دادخواستی از طرف یک خدمتگذار بازنشسته فرهنگ اعلام رسیده است که عیناً تقدیم مقام ریاست میگردد. ضمناً اکنون تکلیف سؤال بنده از وزارت فرهنگ در مورد حقوق دیران منظور تعیین نشده و رعایت مواد ۱۶۸ و ۱۶۹ بعمل نیامده و برخلاف ادعای وزارت فرهنگ تا این تاریخ هم حقوق آنان پرداخت نشده است.
- رئیس - آقای تبریزی.
- تبریزی - نامه ایست از طرف آقای سپیدعلاءالدین غفوری افشار تقدیم مقام ریاست معظّم میگردد.
- رئیس - آقای دکتر یزدان پناه.
- دکتر یزدان پناه - دو فقره شکایت است یکی مربوط به اتحادیه خردمالکین محال ثلاث و دیگری نامه مربوط به آقایان حاتمیان و باغداران خسارت دیده
- ۲- تصویب صورت مجلس.
- رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود.
- (شرح زیر قرائت شد)
- غائبین با اجازه - آقایان: مهرزاد طباطبائی، مهندس مجتهدی، ایلخان مرتضوی، طهماسبی، سلیمانی، جهانگیرزی، ربکی، سعیدوزیری، منصور - دکتر مصباح زاده - بانودولت شاهی، غائبین بی اجازه - آقایان: مبارکی - امین خراجی - فهیمی - رام بد.
- غائبین مریض - آقایان: دکتر سام - تیمسار سرلشکر همایونی.
- رئیس - راجع بصورت جلسه دفعه گذشته نظری نیست؟ (اظهاری نشد) صورت جلسه قبل تصویب میشود.
- آقای روستا.
- روستا - دو فقره شکایت راجع به مالک و مستأجر از شهسوار و به شهر رسیده تقدیم میشود.

این مذاکرات مشروح چهل و هفتمین جلسه از دوره بیست و یکم قانونگذاری - اداره تندتویسی و تحریر صورت مجلس

تقدیم مقام ریاست میکنم.

رئیس - آقای اوزار.

اوزار - دوفقره شکایت از اصناف رسیده تقدیم مقام ریاست می کنم.

رئیس - آقای پاکذات.

پاکذات - يك فقره شکایت از دهقانان قراةب شهر و يك شکایت از آقای اصغر یوسفی از اداره ثبت اسناد و يك شکایت از آقای علی ملک پور که تقدیم مقام ریاست می کنم.

رئیس - آقای مهندس پروشانی.

مهندس پروشانی - نامه ای است از طرف اهالی همایون شهر تقدیم مقام ریاست می کنم.

۲ - بیانات قبل از دستور - بانوشوکت ملک جهانبانی - آقایان : دکتر رشتی و دکتر صاحبقلم

رئیس - نطق های قبل از دستور شروع میشود. خانم شوکت ملک جهانبانی.

شوکت ملک جهانبانی - بنام خداوند بخشنده مهربان.

با کسب اجازه از ریاست محترم مجلس شورای ملی

چون این روزها در این مکان مقدس اسمی از مدارس ملی برده شد با اجازه خانها و آقایان محترم امروز میخواهم جمع کثیری از خدمتگزاران واقعی شاه و ملت را برای آشنائی بیشتر حضورتان معرفی کنم.

آنها آشنا هستند اما آشنایانی بی سروصدا بی توقع و خدمتگذار. ما و شما همه با آنها سروکار داریم اینک شما را از دانشتانرا بسمع میرساند :

میکویند اولین مدرسه ملی را حاج مشیرالدوله پیرنیا بنام مدرسه السنه خارجه در تهران باز نمود و اولین مدرسه ایرانی کامل را میرزا تقی خان امیر کبیر بنام دارالفنون تأسیس کرد. پس از ایشان میرزا حسن رشديه در ابروان اقدام بتأسیس مدرسه ملی نمود. بگذریم از اینکه این شخصیت فرهنگی عالیقدر چه رنجها برد و چه محنتها کشید همینقدر عرض میکنم که این مرد فرهنگ دوست در ابروان تبریز. طهران. مشهد و دیگر شهرها بیکسایر معارف پروران چندبار مدرسه باز کرد هر دفعه بیک مخالفان علم و دانش مدرسه را بستند و هر چه داشت بتاراج بردند ولی آن را در مرد ایزبای

نشست و با پشت کار فراوان شور و شعف معارف پروری را در سر ایرانیان ایجاد نمود. متعاقب اقدامات او پس از مدتی جمعی ب فکر ایجاد و تأسیس مدارس ملی برآمدند و سالیان دراز در طهران و سایر شهرهای ایران بجز فرهنگ ملی خبری از مدارس دولتی نبود و مدارس بزرگی مانند دانش، تربیت، خیریه، علمیه، ادب، مساوات، مخدرات، افتتاحیه، شمس المدارس، مظفری، شرق، تذبذب، نصر تیه، حسنات، حجاب، کمالیه، زهراویه، دره المدارس، سعادت، وغیره بر چنداران فرهنگ و دانش ایران شدند، کم کم مردم قدر علم و معرفت را دریافتند و داوطلب تحصیل زیاد شد تا اینکه در عصر سلطنت پرافتخار پهلوی ترقیات شگرفی در کشور پیدا شد منجمه مدارس بسیاری نیز برای تعلیم و تربیت نوجوانان از طرف دولت تأسیس شد ولی خدمتگزاران مدارس ملی در این دوره نیز قدردانی شده و مدارستان توسعه یافت اما از شهر بور ۲۰ ببعده بعضی از دولتها این طور تصور کردند که وجود مدرسه ملی ضرورت زیادی ندارد و بیوسته بار دولت را سنگین نموده با ایجاد مدارس دولتی بی حساب بودجه هنگفتی بر دولت تحمیل نمودند تا اینکه چند سال پیش بفرمان شخص اول مملکت قرار شد عدالت اجتماعی در کلیه شئون کشور معمول گردد و تا آنجا که ممکن است کار مردم بمردم و آگذار شود در این موقع وزیر فرهنگ وقت مردم را تشویق نمود و در جراید و رادیو بمردم خاطر نشان ساختند که میتوانند با اطمینان کامل از پشتیبانی دولت بهره مند شده و اقدام بتأسیس مدارس ملی کنند. در این هنگام اغلب استادان و تحصیل کرده ها، روشنفکران ب فکر ایجاد و تأسیس مدرسه ملی برآمدند و مدارس تأسیس شد که باید گفت فرهنگ ایران را از هر جهت بکان داده و پایه گذار فرهنگ نوین ایران شدند تا جائیکه در حال حاضر ۵۰۰ مدرسه ملی فقط در شهر تهران دایر است و ۴۰٪ از دانش آموزان در این مدارس تحصیل میکنند. مدارس جدید و قدیم متفق شده تحول بزرگی در امر تعلیم و تربیت بوجود آوردند (صحیح است). کم کم بعضی از دولتها ب فکر افتادند و تصور کردند که دولت بهتر از افراد میتواند مدرسه را اداره کند و باینجهت مدارس دولتی را بدون حساب دقیق زیاد کردند و سعی کردند مدارس ملی را نیز تبدیل

بمدارس دولتی کنند شاید تصور میکردند اگر مدارس ملی موفق شوند و توسعه یابند و کاری کنند که مردم را از فرستادن اطفال کوچکشان بخارج منصرف نمایند و از این راه منافع ارزی بزرگی عاید کشور کنند و بشدت مورد توجه مردم قرار گیرند آنوقت وزارت فرهنگ چه کاره خواهد بود وزارت فرهنگ بیم داشت که ابواب جمعی خود را از دست بدهد زیرا کار این وزارتخانه در حقیقت وزارت و نظارت بر مدارس است باین دلایل گاه گاه دیده میشد که بعضی از وزراء در صدر زحمت مدارس ملی بر میآمدند و برخلاف دستور صریح رهبر عالیقدر ایران از توسعه مدارس ملی جلوگیری میکردند يك نمونه بسیار زنده از کار چکنی گذشته همین لایحه اخیر دولت است که در سال ۱۳۰۰ تصویب هیأت وزیران رسانده اند وزیر فرهنگ می توانست بدون هیچ قید و شرطی هر وقت می خواست امتیاز يك مدرسه را لغو کند. اما باید گفت عدو شوذب خیرا که خدا خواهد. در دوره بیست و یکم قانونگذاری که رعایت کلیه نکات میشود نمایندگان واقعی ملت در اینجا جمعند يك تکه حساس و اساسی توجه شد و لایحه بصورت دیگری برای اظهار نظر نمایندگان محترم آماده گردید تا بیکبار برای همیشه تکلیف مدارس ملی معین گردد. اضافه باید گفت وزیر فرهنگ و نماینده محترم فرهنگ هم در نهایت بی نظری با پشتیبانی کامل از مدارس ملی در این راه قدم برداشتند. امیدوار است این دسته از خدمتگزاران کشور بتوانند با دلگرمی و اتکاء بقانون خدمت خود را صادقانه انجام دهند زیرا برخلاف آنچه که شایع است مدارس ملی صاحب سرمایه و ثروت در تهران بسیار کم است اکثر آباخون دل و مهر وطن کلاه میکشند و سرمایه آنها عشق آنهاست بامر تعلیم و تربیت. اینها نرفتند کاباره باز کنند نرفتند لوازم آرایش بفرشند. نرفتند کارهای بی فایده و پردرآمد بنمایند اینها فداکاری کردند و بکار خود عشق ورزیدند و بایله مورد احترام جامعه باشند (صحیح است، احسنت) در جامعه ما مانند بسیاری از جوامع مرفقی جهان قسمتی از بار تعلیم و تربیت بدوش مدارس ملی است. اولیاء مدارس ملی خوشوقتند از اینکه مجالی پیدا شد تا موضوعی باین مهمی در کعبه آمال و قبله حاجات

رئیس - آقای دکتر رشتی.

دکتر رشتی - با اجازه مقام ریاست و همکاران

گرامی بنده چند دقیقه از وقت مجلس را امروز میگیرم و در باره اکافه که کنفرانس آن امروز در تهران تشکیل شده است صحبت میکنم. اینکه بخودم اجازه میدهم که از همکاران گرامی تقاضا کنم به بنده اجازه بدهند و چند دقیقه حوصله داشته باشند عراضی خدمتان عرض کنم از این جهت بود که در حدود ده سال بنده سابقه خدمت در سازمان ملل دارم و بسیاری از کنفرانس های سیاسی و اقتصادی سازمان را از نزدیک دیده ام و تحولاتیکه در آن بوده ناظر آن بودم مسلماً اگر سازمان ملل متحد و یابیکی از دستگاههای وابسته بآن مثل شورای اقتصادی اجتماعی تشخیص بدهند که مملکتی دارای ثبات اقتصادی و سیاسی و اجتماعی نیست دعوت آنرا برای تشکیل يك کنفرانس قبول نمیکند. پس اولین نتیجه ای که از تشکیل اکافه در تهران مامیگیریم این است که ما مسلماً بنظر اولیای سازمان ملل متحد دارای چنین ثبات سیاسی و اقتصادی هستیم و مسلماً این ثبات را مرهون خردمندی و هوش شخص اول مملکت باید بدانیم (صحیح است) البته نمایندگی های مادر گذشته در سازمان ملل متحد و بخصوص در اکافه که کنفرانس آن الآن تشکیل شده سهم بزرگی در بالا بردن ایران و قدر ایران داشته اند خوشبختانه در چند دوره از این

کنفرانس اکافه که ایران هم در آن عضویت داشته نمایندگان ایران تحت ریاست همکار عزیزمان جناب آقای منصور بوده و ایشان با کمال درایت و لیاقت طوری اسم ایران را در اکافه بالا بردند که نه فقط هروقت صحبتی از ایران میشده تمام نمایندگان کان در اکافه موافق بودند که نمایندگان ایران سهمی در آن کنفرانسها داشته باشند بلکه حتی سال قبل نیز که دعوتی شده بود برای شهبوزیوم نفت باعلاقه خاصی اکافه شهبوزیوم را در ایران تشکیل داد و باعث بالا بردن ارزش ایران شد. بطور کلی سازمان ملل متحد و ارکان مختلف آن که شش رکن داردو می تواند جلسات خود را در من گز با مقر کار خودشان تشکیل بدهند و یاد جای دیگری از دنیا ولی معمولاً در مقر خودشان تشکیل نمی دهند زیرا مابله تمام دولتی که در آن شرکت دارند بقلمت های خودشان نشان بدهند که این کنفرانسها دارای چه نتایجی هستند و در مطبوعات آنها منعکس شود و ملل دنیا بطور کلی شاهد فعالیت های سازمان ملل متحد بشوند ما از این جهت هم باید بسیار خوشحال باشیم که نه فقط این افتخاری است که بملت ایران داده شده است بلکه واقعا مردم ایران از نزدیک خواهند دید که یکی از ارکان سازمان ملل متحد چگونه فعالیت میکند. بوجه مسائل رسیدگی میکند چگونه نتیجه بگیرد. او ایلی که سازمان ملل متحد بوجود آمده بود مردم دنیا انتظار داشتند که معجزه های بسیار سریع از این دستگاه بزرگ دیده شود و بخصوص در زمینه سیاسی انتظارات مردم دنیا بسیار سنگین بود و همه فکر میکردند که بمحض اینکه کوچکترین اختلافی بین دو ملت یا دو کشور در دنیا رخ بدهد سازمان ملل متحد بنا بهمان منشوری که در دست دارد منشوری که ۱۱۱ ماده دارد مسلماً بجلو خواهد رفت و خواهد توانست آن غائله را بخواباند ولی بعد از جنگ معلوم شد که مشکلات دنیا مشکلات سیاسی بنفسه نیست که بتواند سازمان ملل پیش بینی کند بلکه ریشه این مشکلات در مسائل اقتصادی و اجتماعی است و باید باین مسائل اهمیت بدهند و دستگاههای حل اختلافات سیاسی و اجتماعی سازمان ملل متحد بمراتب از دستگاههای سیاسی آن بزرگتر و وظائف مشکلتری بعهده گرفته اند. همین جهت روز بروز توسعه سازمان ملل متحد در سازمان اقتصادی و اجتماعی

بیشتر شده است اولین کنفرانس اقتصادی وابسته بشورای اجتماعی و اقتصادی در اروپا تشکیل شد زیرا کشورهای اروپائی که صنعتی بودند و بمسائل اقتصادی روز دنیا آشنا تر بودند آنها زودتر استقبال کردند و بعد از آن در امریقای لاتین و همچنین در خاور دور و آسیا نیز که همین اکافه باشد و در چند سال اخیر در افریقا برای ممالک افریقائی تشکیل شد بدین معنی که اگر در گذشته دوزمینیه های سیاسی دول بزرگ میتوانستند دور هم جمع بشوند و تصمیمات کلی جهانی بگیرند و دولتهای کوچک خواه ناخواه مجبور بودند از آنها تبعیت کنند در زمینه های اجتماعی و اقتصادی اینطور نخواهد بود. در زمینه سیاسی بالاخره يك مجوزی هم دارد یعنی کسانی که منشور ملل متحد را نوشته اند در نظر داشته اند که اگر دولتی باشد که بار سنگین تأمین صلح را بدوش بگیرد باید آن دولت نیروی نظامی بفرستد و در مواقع لازم جلوی بروز جنگ را بگیرد قطعاً این دولت برای تلفیق سیاست بیشتری باید يك دست بیشتری داشته باشد. شأن نزول حق و تو همین است در کنفرانس سافرانسیسکو نیز که چند ماه و چند هفته بطول انجامید همین مذاکرات بصورت خیلی شدید مطرح شده بود بالاخره به این نتیجه رسیدند که برای این پنج دولت بزرگ لازم است يك حقی از لحاظ سیاسی باشد ولی از لحاظ اقتصادی و اجتماعی واقعا يك مجوزی در این مورد نیست که دولت های بزرگ تحمیلی به دولت های کوچک بکنند زیرا مسائل اجتماعی و اقتصادی با افراد و زندگی روزمره آنها کار دارند و اگر يك فردی در اروپا در يك کشور صنعتی دارای يك فرزندی باشد که گرسنه است همان رنج را خواهد برد که يك فرزندی در خاور دور در يك فامیل زارع پس شما نمیتوانید بگوئید که ما میتوانیم به يك کشورهایی اجازه بدهیم که سیاست اقتصادی و اجتماعی ما را بین خودشان حل بکنند و ما تحمیل بکنند وقتی که عرض میکنم مادولتهای کوچک دولت های کوچک هم در قاموس سازمان ملل معنایش واقعا کوچکی از لحاظ خاك و جمعیت نیست چنانکه هندوستان در سازمان ملل جزو دول کوچک است ولی هم از لحاظ خاك و هم از لحاظ جمعیت بزرگ است برزید جزء ممالک کوچک است ولی از لحاظ خاك مخصوصاً حتی از ایالات متحده بزرگتر است و از لحاظ

جمعیت هم شصت میلیون جمعیت دارد ولی از لحاظ سازمان ملل دولت کوچکی است برای اینکه جزو آن دول پنجگانه ای که حق و تودارند و میتوانند تصمیماتی بگیرند که برای دولت های دیگر لازم الاجرا باشد نیست و دولت های کوچک آن حق را ندارند پس از آن لحاظ سازمان ملل وقتی صحبت از کوچکی دول میکنیم از لحاظ کولتور یا اقتصاد یا از لحاظ خاك و جمعیت نیست بلکه از لحاظ موقعیتی است که مطابق منشور ملل متحد دارد حالا این دولتهای کوچک در منطقه ما یعنی در ناحیه خاور دور و آسیا که ایران هم جزو آن هست که این کنفرانس اقتصادی را اینجا تشکیل داده اند و تحت نظر شورای اقتصادی و اجتماعی کار میکنند یعنی اکافه دارای وظایفی است که هیچکس نمیتواند این وظایف را بعهده بگیرد یعنی دول خاور دور که اغلب صادر کننده مواد خام هستند باید سیاست بازرگانی خودشان را آنطوری که مایلند خودشان در نظر بگیرند دولت بزرگی که خودش مصرف کننده آن مواد خام است نمیتواند يك سیاست اقتصادی اتخاذ بکند و بآن دول کوچک تحمیل بکند چرا؟ برای اینکه در این کنفرانس اقتصادی نه حق و تودارند و نه اینکه افعاد لثی میتوانند بگویند که متخصصین ما از شما بهتر می فهمند اینطور نیست برای اینکه امروز دولت ها و ملل کوچک دارای متخصصینی هستند که در بر نامه های کمک فنی و بین المللی سازمان ملل سهم دارند مثل گذشته نیست که يك دولت اروپائی تمام متخصصین مورد نیاز کشورهای کوچک را بفرستد و بکنند امروز يك بر نامه کمک فنی که از طرف سازمان ملل متحد در نقطه ای از دنیا اجزا میشود در آن هم متخصصین شرقی هست هم غربی ممکن است يك متخصص ماهیگیری از فیلیپین برود در دانمارک بهمان اندازه مفید واقع شود در دانمارک که يك متخصص نساجی از اروپا از فرانسه برود به فیلیپین پس واقعا تشريك مساعی است که دولت های بزرگ که بمعنی دولت های بزرگ در قاموس سازمان ملل باشند موظفند که حقوق دولتهای کوچک را ملحوظ بدارند بهمین جهت است که ما باید واقعا احترام خاصی برای این کنفرانس های اقتصادی و اجتماعی قائل بشویم و بهمین دلیل است که ما موقعیتی که الآن در اکافه داریم باید واقعا مورد افتخارمان باشد و باید به کسانی که این

احترام را و این افتخار را برای ما تحصیل کرده اند احترام بگذاریم زیرا ما از این بیعت میتوانیم سیاست اقتصادی و اجتماعی خودمان را از لحاظ رابطه اینکه با کشورهای دیگر دارد در این کنفرانسها مطرح بکنیم و نتیجه بگیریم و ترسی هم نداشته باشیم که ممکن است به يك دولت بزرگ یا به يك دولت دیگر بر بخورد باین جهت بنده میخواستم در اینجا عرض بکنیم که قطعاً نمایندگان محترم میدانند که اگر ما رسماً هم از این دستگاه یعنی اکافه و کنفرانسی که در اینجا تشکیل داده است قدر دانی میکنیم باید بطور غیر رسمی هم دستگاههای ما واقعا به اقدامی که از طرف اکافه شده احترام بکنند مطبوعات ما باید حتی المقدور تا آنجائی که جادارد برای شناساندن اکافه اقداماتی که انجام میدهد ب مردم ایران کوشا باشد ما هم در مجلس که نماینده ملت هستیم باید از طرف ملت واقعا اظهار قدر دانی بکنیم (صحیح است) که این شصت نفری که از کشورهای مختلف بعنوان نماینده به این مملکت آمده اند و حاضر شده اند وقت خودشان را بگذارند و در مملکت ما کنفرانس تشکیل بدهند و مطالب و مسائلی را مورد رسیدگی قرار بدهند و انعکاش در دنیا بنفع ما خواهد بود از اینها ما بعنوان نمایندگان ملت قدر دانی بکنیم (احسن) در چند سال اخیر سابقه کنفرانسهای اقتصادی و دستگاههای اقتصادی منطقه ای که اکافه هم یکی از آنهاست بسیار درخشان بوده است یعنی تمام مسائل اقتصادی و اجتماعی از صنعت و تجارت گرفته تا مسائل اجتماعی روزمره مردم برای تقویت اطفال، برای حمایت از مادران بطور کلی تمام وظایفی که دستگاههای تخصصی سازمان ملل متحد دارند چه در سازمان جهانی بهداشت و چه در سازمان تربیتی و علمی و فرهنگی ملل متحد یا یونسکو و حتی در سازمانهایی که جزء لاینفک خود سازمان ملل متحد هستند مثل یونسف تمام اینها مسائلشان از طریق اکافه در خاور دور و آسیا مورد رسیدگی و حمایت قرار گرفته و منعکس کرده است نظر خودش را در شورای اقتصادی و اجتماعی که در حقیقت مادر این کمیسیون اقتصادی منطقه ای است و شورای اقتصادی و اجتماعی نظرات آنها را بجمع عمومی ملل متحد گزارش داده و در حقیقت نظر کلی جهانی را در سازمان ملل متحد مورد تصویب قرار داده است از این

جهت است که ما باید برای تقویت اکافه بکوشیم و باید بدولتهای خودمان توصیه کنیم که حتی المقدور نمایندگان خودشان را که هر سال میفرستند در رشتههای مختلف انتخاب نکنند که در تمام مسائل اقتصادی و اجتماعی تخصص داشته باشند چرا که برای اینکه یک عده از ملل هم هستند که نمایندگان خاص و یا مستقیم در این کمیسیون های اقتصادی ندارند. مثلاً دولت اسرائیل در اکافه نماینده ندارد ولی بعنوان ناظر میتواند نماینده بفرستد همینطور هم در کمیسیون اقتصادی اروپا که میتواند نماینده بفرستد و ما هم نباید تنها به اکافه قناعت کنیم باید نماینده بفرستیم بعنوان ناظر در سایر کمیسیونهای اقتصادی و البته به شورای اقتصادی و اجتماعی و آمادگی باشیم که نه فقط از اکافه و دستگاههای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد کمک بگیریم بلکه کمک هم بدهیم یعنی شأن خودمان را هم در آن رشته حفظ کنیم چه مانعی دارد که در چند سال آینده از طرف ایران متخصصینی بکشورهای خارج بفرستیم که این که چند نفری بودند باید سعی کنیم که بیشتر به کشورهای دیگر متخصص بفرستیم و ثابت کنیم که ما هم در راه پیشرفت گام بر میداریم و مسلماً سرعتی هم در این دیده میشود و مشاهده میگردد که بجلو میرویم البته نمایندگان ایران در ممالک دیگر از طرف دستگاههای اقتصادی سازمان ملل متحد مأمور شده اند در آفریقا، در آسیا مانمانده داشته ایم که در قناته و در یک رشتهای بآن دولت ها کمک کرده اند و مسلماً باید این عده بیشتر بشود تا ما شرکت خودمان را در این کنفرانس های اقتصادی و در این دستگاههای اقتصادی وابسته سازمان ملل متحد توسعه ندهیم مسلماً نمیتوانیم جای خودمان را برای متخصصین خودمان در نقاط مختلف دنیا باز کنیم بنده در خاتمه عرایض استدعا میکنم از همکاران گرامی که نه فقط حمایت خودشان را از این نوع فعالیت ها دریغ ندارند بلکه وظیفه خودشان بدانند و بدولت ها توصیه نکنند که بچه طریق دولت ایران میتواند در این دستگاههای سازمان ملل متحد فعالیت بیشتری بکند و آبروی خودش را روز بروز توسعه بدهد ما امیدواریم که کمیسیون اکافه در این چند روزی که در تهران تشکیل میشود با نهایت موفقیت کارهای

خودشان را انجام بدهند و با رضایت کامل نمایندگان کشور های مختلف کشور ما را ترک نکنند و خاطره خوشی از ما از این مسافرت داشته باشند. (احسنت، احسنت)

رئیس - آقای دکتر صاحب قلم - بطوری که آقای دکتر رشتی نماینده محترم مجلس شورای ملی اشاره فرمودند و خانها و آقایان نمایندگان محترم مجلس شورای ملی استحضار دارند اعلیحضرت همایون شاهنشاهی دیروز بیستمین دوره اجلاس کمیسیون اقتصادی سازمان ملل متحد قسمت آسیا و خاور دور را افتتاح فرمودند فرمایشات ملوکانه بمصدق کلام الملوك الملوك الكلام بسیار بسیار حکیمانه و نوید میداد که در وضع اقتصادی کشور تحولی بوجود خواهد آمد (انشاء الله) دوشنبه پیش بنده در روزنامه خواندم آقای دکتر عبده در اطاق صنایع و معادن اظهار داشته اند که صادرات ماسد و واردات ما ناقص است و این نسبت برای کشور وضع خطرناکی بوجود میآورد (صحیح است) و خود این جانب هم همین عقیده را دایم روی این اصل باید صادرات را تشویق کرد و از این لحاظ نیاستی فقط باید درآمد نفت دست روی دست گذاشت چون آقای دکتر رشتی راجع به اکافه که همان اختصار کمیسیون اقتصادی سازمان ملل متحد آسیا و خاور دور است اشاره فرمودند دیگر بنده عرض نمیکم ولی راجع به یکی از صادرات کشور که مربوط بخوزه انتخابیه بنده رضایه است مصدع خانها و آقایان نمایندگان محترم مجلس شورای ملی میشوم. محصول صادرات رضایه سبزه است البته غیر از رضایه مراغه - ملایر و قوچان هم صادرات سبزه دارند و در این مورد کمیسیونهای هم با آقایان نمایندگان محترم این سه شهر تشکیل دادیم و در یک جلسه آنها جناب آقای وزیر اقتصاد تشریف داشتند بنده امیدوارم که از این کمیسیون ما بتوانیم تالیفات رضایت بخش بگیریم، عواملی که در وضع محصول سبزه رضایه و سایر شهرها مؤثر است بطور خلاصه عبارتست از مبارزه با آفات، استانداردها، تعیین جایزه و بالاخره وجود راههای فرعی بین دهات. در مورد مبارزه با آفات متأسفانه باید بعضی

برسانم امسال سفیدک مورد رضایه خیلی زیاد بود و با وصف اینکه ادارات کشاورزی هم کمک کردند معدک نتوانستند و نشد آنطور که شاید و باید جلوی این آفت را بگیرند و اگر خدای نکرده باز هم سال آینده چنین آفتی پیش آمد بنده امیدوارم قبلاً مبارزه بشود چون باغداران و کشاورزان اغلب توجه ندارند و وقتی آفت سفیدک میآید بعد از ۱۰ و ۱۵ روز متوجه میشوند و دیگر فایده ای ندارد. در مورد استانداردها بزرگ کردن محصول البته غیر از کشور ما دو کشور دیگر هم هست که سبزه صادر میکنند و ما بایستی در مقابل این دو کشور بتوانیم رقابت کنیم پیشنهاد بنده این است که یک شرکتی از طرف باغداران با کمک دولت و دادن وام صنعتی تشکیل بشود و محصول سبزه را با وارد کردن کارخانجات مرتب بکنند. محصول را بازار پستند بکنند، استانداردها بکنند و بعد صادر بکنند تا ما بتوانیم با سایر کشورهای صادر کننده رقابت کنیم. موضوع پیدا کردن بازار هم باز وظیفه دولت است که بتواند بازارهای منطقه ای لااقل از این بابت پیدا بکند و کمک بکند باین محصول. در مورد قیمت هم بنده مطالعاتی کرده ام اگر برای سرمایه ای که یک باغدار در یک باغی خواهد داشت ده درصد منفعت در نظر بگیریم یک کیلو سبزه ۱۷ الی ۱۸ ریال بایستی بفروش برسد والا آن باغدار ورشکست خواهد شد باید نظر گرفت این که اغلب باران بی موقع میآید و محصول سبزه از بین میرود و تعیین جایزه که خوشختانه دولت باین نکته توجه کرده و حالا برای هر جعبه سبزه ۲۸ ریال جایزه تعیین کرده اند بسیار خوب است مخصوصاً حالا که جناب آقای معاون وزارت اقتصاد تشریف دارند سعی نفرمائید که این جایزه همینطور بماند چون نگرانی دارند که شاید این جایزه بعد آلفو بشود بودن جایزه بسیار واجب و لازم است و باین ترتیب صادرات ما تشویق میشود و محصول ما بی بازارهای دنیا میرود، موضوع دیگر راه است راههای فرعی بین دهات رل مهمی را در وارد کردن محصول بشهر و بازار دارد (صحیح است) ما اگر راه نداشته باشیم نمیتوانیم محصول خودمان را اعم از سبزه، گندم، چغندر، قوتون و هر چه باشد در هر محصول عمومیت دارد مخصوص بر رضایه نیست اگر این راه ها نباشد کشاورزان نمیتوانند محصول خودشان

را به بازارها برسانند و بالتبجیه وضع اقتصادی ده خراب میشود، وضع اقتصادی ده که از بین رفت وضع اقتصادی شهر از بین میرود وضع اقتصادی شهر که بهم خورد وضع اقتصادی کشور از بین میرود (صحیح است) الآن در وضع حاضر یک قسمت از راههای فرعی را بنگاه عمران زهر نظر گرفته و انجام میدهد و قسمتی دیگر را سازمان برنامه انجام میدهد و یک قسمتش را هم ارتش شاهنشاهی میسازد که واقفاً همیشه کمک کرده و ملاحظه هم فرمودید در این سرمای سخت با وزارت راه همکاری کردند در باز شدن راهها چه بهتر این سه دستگاه با هم سپاهی تشکیل بدهند برای ایجاد راههای فرعی (صحیح است) بین دهات یا از ده بمرکز بخش و یا از ده بمرکز شهر و باین ترتیب ما میتوانیم وضع اقتصادی کشورمان را بنحوی برسانیم که لااقل یک توافقی بین واردات و صادرات ما باشد و این نسبت صد به پانصد را حتی الامکان تقلیل بدهیم. (صحیح است، احسنت) مسئله دیگری مستخدم جزء باز نشسته یک نامه ای نوشته و چون اصرار کرده که بنده مطالبش را اینجا عنوان بکنم دوشنبه جملهاش را بنده این جا خلاصه میکنم و آن این است که این مستخدم باز نشسته نوشته مرا بعد از ۱۵ سال خدمت باز نشسته کرده اند و حقوق باز نشستگی من بقدری ناچیز است که تکافوی زندگی خودم و چند نفر عائله ام را نمیدهد. و از نمایندگان محترم مجلس استمداد نموده است بنده امیدوارم قانون استخدام کشوری که بمجلس تقدیم شده و در کمیسیون استخدام مطرح است اصولاً یک حداقل حقوقی برای باز نشستگی قائل شوند همانطور که برای شاغلین یک حداقل حقوقی هست برای باز نشستگی هم یک حداقل حقوقی معین کنند البته بنده اذعان دارم در ممالک خارجه میزان حقوق باز نشستگی با میزان حقوق زمان اشتغال تفاوت دارد و کمتر است، خود بنده در دور در مرکز استان کلرادو بودم یکی از کارمندان شهرداری به من میگفت که من دو ماه دیگر باز نشسته میشوم و حقوق باز نشستگی من خیلی ناچیز است ولی قبلاً من در یک شوکتی برای خودم کاری پیدا کردم و از آن روزی که باز نشسته میشوم فرمایش در آن شرکت مشغول کار خواهم بود بهر حال چون اینجا چنین وضعی موجود نیست بایستی یک کاری کرد که این باز نشستگی که

عمری نیز در راه خدمت بدولت صرف کرده اند و واقعا بازنشستگی خودش يك افتخاری است برای کارمند دولت باید کاری کرد که زندگی اینها بچرخد و قانون استخدام که بمجلس می آید باید حتی الامکان منافع بازنشستگان و شاغلین از هر طبقه محفوظ باشد و يك قانون استخدامی که بکلی دور از تبعیض باشد و باین شکایات و عدم رضایت ها خاتمه بدهند بمجلس بیاید و تصویب بشود عرض دیگری ندارم (احسن - آفرین).

۳- شور دوم و تصویب گزارش کمیسیون کشور راجع به سازمان جلب سیاحان و ارسال به مجلس سنا

رئیس برادرشور میشود کز لوش کمیسیون کشور راجع به سازمان جلب سیاحان مطرح است قرائت میشود. (شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون کشور بمجلس شورای ملی کمیسیون کشور در جلسه ۱۳۴۲/۱۲/۷ با حضور آقای فراهودی معاون وزارت کشور لایحه شماره ۴۵۶۶۴ - ۲/۱۰/۳ دولت راجع به سازمان جلب سیاحان را که گزارش شور اول آن بشماره ۴۹۱ چاپ شده است برای شور دوم مطرح نموده و گزارش شور اول را عینا مورد تأیید و تصویب قرارداد.

اینک گزارش آنرا جهت تصویب تقدیم مجلس شورای ملی مینماید:

ماده ۱ - بمنظور معرفی بیشتر کشور شاهنشاهی و آشنا ساختن سایر ملل بخصوصیات ملی و آثار تاریخی و تمدن ایران و همچنین ترغیب جهانگردان و ایرانیان بمشاهده آثار باستانی و مناظر طبیعی کشور و ایجاد تسهیلات لازم در مسافرت آنها و تمرکز و هم آهنگی کامل در امور مربوط بسياحت که بالنتیجه موجب تحصیل ارز و توسعه و ترویج صنایع ملی نیز خواهد شد سازمانی بنام سازمان جلب سیاحان تأسیس میشود. این سازمان تحت نظر مستقیم نخست وزیر اداره میشود و سرپرست آن سمت معاونت نخست وزیر را خواهد داشت.

ماده ۲ - سرمایه و درآمد سازمان جلب سیاحان از محل اعتبارات سازمان برنامه و درآمد های اختصاصی سازمان جلب سیاحان و کمکهای مؤسسات داخلی و خارجی و وجوهی که دولت از محل بودجه عمومی کشور در اختیار سازمان خواهد گذارد تأمین میشود.

ماده ۳ - سازمان جلب سیاحان بصورت بازرگانی اداره خواهد شد.

ماده ۴ - دولت مکلف است ظرف یکماه پس از تصویب این قانون اساسنامه سازمان جلب سیاحان را تقدیم و پس از تصویب کمیسیونهای مربوط مجلسین بمرحله اجرا بگذارد.

مقررات فعلی سازمان جلب سیاحان در حدود این قانون تا تصویب اساسنامه جدید قابل اجرا خواهد بود.

ماده ۵ - دولت مأمور اجرای این قانون است. مواد فوق که لایحه آن طبق ماده واحده مصوب ۲۰ آذرماه ۱۳۴۲ تقدیم شده تصویب میشود.

مخبر کمیسیون کشور - حسام الدین رضوی
گزارش شور دوم از کمیسیون امور استخدام بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام در جلسه ۱۳۴۲/۱۲/۸ با حضور نماینده دولت لایحه شماره ۴۵۶۶۴ - ۲/۱۰/۳ دولت راجع به سازمان جلب سیاحان را برای شور دوم مطرح و گزارش کمیسیون کشور را در این مورد تأیید نمود. اینک گزارش آنرا به مجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون امور استخدام - مهندس آراسته
رئیس - ماده اول این لایحه مطرح است قرائت می شود (مهندس والا کلیات باماده اول؟)

رئیس - شور دوم است کلیات ندارد (ماده اول بشرح زیر قرائت شد).

ماده ۱ - بمنظور معرفی بیشتر کشور شاهنشاهی و آشنا ساختن سایر ملل بخصوصیات ملی و آثار تاریخی و تمدن ایران و همچنین ترغیب جهانگردان و ایرانیان بمشاهده آثار باستانی و مناظر طبیعی کشور و ایجاد تسهیلات لازم در مسافرت آنها و تمرکز و هم آهنگی کامل در امور مربوط بسياحت که بالنتیجه موجب تحصیل ارز و توسعه و ترویج صنایع ملی نیز خواهد شد سازمانی بنام سازمان جلب سیاحان تأسیس میشود. این سازمان تحت نظر مستقیم نخست وزیر اداره میشود و سرپرست آن سمت معاونت نخست وزیر را خواهد داشت.

رئیس - راجع به ماده اول نظری است؟ (اظهاری نشد) خانمها و آقایانی که باین ماده موافقت قیام فرمایند

(اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده دوم قرائت میشود: (شرح زیر خوانده شد)

ماده ۲ - سرمایه درآمد سازمان جلب سیاحان از محل اعتبارات سازمان برنامه و درآمد های اختصاصی سازمان جلب سیاحان و کمکهای مؤسسات داخلی و خارجی و وجوهی که دولت از محل بودجه عمومی کشور در اختیار سازمان خواهد گذارد تأمین میشود.

رئیس - راجع به ماده دوم نظری نیست؟ (اظهاری نشد) خانمها و آقایانی که باین ماده موافقت قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده سوم قرائت میشود. (شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳ - سازمان جلب سیاحان بصورت بازرگانی اداره خواهد شد.

رئیس - راجع به ماده سوم نظری نیست؟ (اظهاری نشد) خانمها و آقایانی که باین ماده موافقت قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده چهارم قرائت میشود. (شرح زیر خوانده شد)

ماده ۴ - دولت مکلف است ظرف یکماه پس از تصویب این قانون اساسنامه سازمان جلب سیاحان را تقدیم و پس از تصویب کمیسیونهای مربوط مجلسین بمرحله اجرا بگذارد.

مقررات فعلی سازمان جلب سیاحان در حدود این قانون تا تصویب اساسنامه جدید قابل اجرا خواهد بود.

رئیس - راجع باین ماده نظری نیست؟ (اظهاری نشد) خانمها و آقایانی که باین ماده موافقت قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده پنجم قرائت میشود. (شرح زیر خوانده شد)

ماده ۵ - دولت مأمور اجرای این قانون است. مواد فوق که لایحه آن طبق ماده واحده مصوب ۲۰ آذرماه ۱۳۴۲ تقدیم شده تصویب میشود.

رئیس - در این ماده و کلیات آخر نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بنابراین باین لایحه رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقت قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد بمجلس سنا فرستاده میشود.

۴ - شور دوم و تصویب گزارش کمیسیون فرهنگ راجع بامتیاز مدارس ملی و ارجاع به مجلس سنا

رئیس - شور دوم گزارش کمیسیون فرهنگ راجع بامتیاز مدارس ملی مطرح است قرائت می شود.

(شرح زیر قرائت شد)
گزارش شور دوم از کمیسیون فرهنگ بمجلس شورای ملی

کمیسیون فرهنگ در جلسه ۷ اسفند ماه ۱۳۴۲ لایحه شماره ۱۳۰۲۰ دولت راجع بامتیاز مدارس ملی را که بشماره ۵۰۷ چاپ شده بود برای شور دوم مطرح و با اصلاحی مورد تصویب قرارداد اینک گزارش آنرا بشرح زیر تقدیم مینماید.

ماده واحده - بشورای عالی فرهنگ اجازه داده میشود امتیاز صاحبان مدارس ملی را که برخلاف مقررات فرهنگی و مصوبات شورای عالی رفتار نمایند بر طبق آئین نامه خاصی که بتصویب کمیسیونهای فرهنگ مجلسین خواهد رسید لغو نماید.

تبصره - وزارت فرهنگ مکلف است در ظرف یکماه از تاریخ تصویب این قانون آئین نامه مذکور را بمجلسین و فرهنگ مجلسین تقدیم دارد.

ماده واحده فوق که طبق ماده واحده مصوب ۲۰ آذرماه ۱۳۴۲ تقدیم شده تصویب میگردد.

مخبر کمیسیون فرهنگ - دکتر فرخ روپارسی
رئیس - راجع به ماده واحده آقای مهندس والا نظری دارید بفرمایند.

مهندس والا - فرمولی پیدا شده که نمیدانم این تاچاندازه ای مورد توجه قرار می گیرد و آن این است که قانونی را مامی گذاریم و اجرایش را به آئین نامه مکتوب می کنیم بنظر من اساس کار شاید در همین مقررات و آئین نامه هاست (صحیح است) در صورتیکه این آئین نامه ها بایستی قبلا مورد مطالعه و مذاکره قرار بگیرد تا در آنجا موجباتی بوجود نیاید که بعداً اسباب زحمت بشود من نمیدانم چداشکالی دارد که اگر يك لایحه ای بمجلس می آید و يك ماده واحده ای را دولت بمجلس می آورد آئین نامه اش را هم همراهش بیاورد (دکتر خطیبی - در کمیسیون فرهنگ این قسمت آئین نامه اضافه شده است) و اصولا در اینجا جناب آقای معاون وزارت فرهنگ آنروز توضیح کافی دادند اما لغو امتیاز بهر صورت و تقدیری که

باشد این کار را بایستی بایک مطالعه و مذاکره بیشتر اقدام کرد بنده منکر این نیستم که خدای نکرده در هر جامعه‌ای فردی از صالح و نابایی وارد شده اند کما اینکه در بسیاری از مدارس ملی هم هستند بامتن است افرادی باشند که شایستگی احراز این مقام مقدس را ندارند اما بعقیده بنده اگر دولت بجای لغو امتیاز موجداتی را بوجود بیاورد که آن دستگاه یا آن شخص اصلاح بشود اگر معایبی دارد برای اینکه امتیاز عبارت از این نیست که دو خط وزیر فرهنگ یا شورای عالی فرهنگ تصویب بکنند بدهد دست کسی و آن شخص برود بک مدرسه‌ای را بایک تشکیلاتی فراهم بکند و از طرفی لغو کردن امتیاز یعنی بستن دربک مدرسه (صحیح است) بعقیده بنده باید افرادی را که صالح تشخیص میدهند وزارت فرهنگ برای رسیدگی و برای مسئولیت اداره این مدارس معین بکنند بهتر است که موجب شود امتیاز بک مدارس را لغو بکنند یا ممکن است آن کسیکه دارای امتیاز هست صلاحیت نداشته باشد باید شخص صالحی را معین بکنند که اساس بک مدرسه، دبستان یا دبیرستانی که بوجود آمده ازین نرود و اصولاً آنجائی که بنده اطلاع دارم در مدارس ملی دارنده امتیاز و مدیر مسئول در بسیاری از موارد دو نفر هستند یعنی بک کسیکه دارای صلاحیت اداره کردن است با بک کسیکه سرهایه گذاشته برای اداره بک دبیرستان یا دبیرستان فرق دارد وقتی شما امتیاز را لغو میکنید یعنی اساساً کلاً ازین میبزد در صورتی که بعقیده من اگر بک صاحب امتیازی صلاحیت نداشته باشد میشود صلاحیتش را مخدود کرد و مسئولیتش را از کسی خواست که مورد علاقه و مورد احترام وزارت فرهنگ باشد و وزارت فرهنگ این اطمینان را از هر جهت داشته باشد بنظر بنده اگر این ماده واحده قبل از اینکه آئین نامه‌اش مورد مطالعه قرار بگیرد تصویب تصور نمیکند که زیاد وزارت فرهنگ را در محظور بگذارد یا عدم تصویب در هر حال بنده از نقطه نظر اینکه بک امتیازی را داده اند و حالاً می خواهند لغو بکنند از این جهت مخالف وقتی میخواهند امتیاز بدهند بیشتر وقت کنند شورای عالی فرهنگ امتیاز داده همانطور که در شور اول که مطرح بود پیشنهادی دادم عدم صلاحیتش تنها با اعزام بک بازرسی یا خدای نکرده با تحولات سیاسی روز بایستی بستگی داشته باشد جناب آقای

زمانی شما بهتر میدانید در آن وزارت فرهنگ بعضی مواقع در گذشته که امیدوارم چنین روز هائی تکرار نشود بک شخصی مثل د کتر کشاورز آمده بود وزیر فرهنگ شده بود این را توجه داشته باشید شما میباید اختیار این کار را می دهید دست وزیر فرهنگ و وزارت فرهنگ که بک وزیر د کتر کشاورز وزیرش بود امیدوارم چنین روزی تکرار نشود اما این قانون است در اینجا بعقیده من شما بایستی توجه داشته باشید بک مرجع رسیدگی دیگری یا دادگستری با محل دیگری برای این کار گذاشته شود (بانور د کتر پارسای - چه آئین نامه هست) نه اینکه اینجا امتیازی را که دادم لغو بکنیم و وزارت فرهنگ را ساقط بیاید این کار را بکنند من عقیده دارم قبل از اینکه بشور دوم این قانون رسیدگی بیشتری بشود یا توضیحاتی جناب آقای زمانی مرحمت بفرمایند که بنده فاتح بشوم بنایبک آئین نامه خاصی که می خواهند روی آن این مسأله را بنا بکنند تنها شورای عالی فرهنگ نتواند این کار را بکند این را قبلاً مورد رسیدگی و بررسی قرار بدهند و فوراً تصویب بشود که اگر دولت یا شورای عالی فرهنگ امتیازاتی را به اشخاص یا افراد داد این امتیازات واقعاً با اشخاص صلاحیت دار داده بشود که بعداً این کتبی‌ها پیدا نشود

رئیس - خانم د کتر پارسای

د کتر پارسای (مخیر کمیسیون فرهنگ) -

اگر جناب آقای مهندس والا وقت فرموده باشند لایحه‌ای که دولت به مجلس داد و چون لایحه بود وزارت فرهنگ و لایحه این بود که وزارت فرهنگ و شورای عالی فرهنگ هر موقعی که تشخیص بدهد که مدرسه‌ای بر خلاف مقررات فرهنگ رفتار میکند میتواند امتیازش را لغو بکند آنچه که کمیسیون فرهنگ موفق شد با موافقت وزارت فرهنگ در آن بکنند و از نظر مدارس ملی و نمایندگان مدارس ملی استفاده بکنند همین بکنند آئین نامه خاص در این لایحه بود متأسفانه باید عرض کنم تا امروز آئین نامه‌ای اصولاً برای مدارس ملی چه برای دادن امتیاز چه برای لغو امتیاز وجود نداشته است البته لزومی هم شاید نداشته چون هیچ وقت تصور نمیرفته که بک کسی که بک مؤسسه فرهنگی ایجاد میکند و میخواهد خدمت به مملکتش بکند واقعاً

آنجا تبدیل بشود بک محل کار نامه سازی و دبیرم فروشی ولی متأسفانه در مواقع خیلی نادری پیش آمده و دولت هم مجبور شده بک چنین لایحه‌ای را بگذارد و این لایحه اولش این بود که شورای عالی فرهنگ اجازه دارد امتیاز صاحبان مدارس ملی را که برخلاف مقررات فرهنگی رفتار نمایند در هر موقع لغو بکنند ولی ما موفق شدیم که با نظر وزارت فرهنگ و بارزات صاحبان امتیاز مدارس ملی برای اینکه آن صاحبان مدارس ملی هم که آدمهای خیلی شرافتمندی هستند خودشان رضی نیستند که اشخاصی در بین آنها باشد که شاید زیاد بی بند و بار باشند خودشان خواستند که آئین نامه‌ای حق آنها محفوظ نگاه دارد این آئین نامه البته باین دلیل همراه نبوده است چون آئین نامه‌ای همراه نداشته است اما ما چرا موکول نکردیم باینکه این آئین نامه را باین لایحه بیاورند برای اینکه از روزی که این جمله آئین نامه تصویب شده تا امروز که تصویب بشود وزارت فرهنگ حق ندارد که هیچ مدرسه‌ای را ببندد و الا قبل از آن حق داشته بود که باینکه بهش حق داده بودند ولی از آن روزی که این جمله آئین نامه خاص بهش اضافه شده و فکر می کنم بک هفته دیگر بیشتر وقت نمانده است و استعفا شده از وزارت فرهنگ که حتماً با نظر نمایندگان مدارس ملی این آئین نامه تنظیم بشود در کمیسیون به تصویب برسد امیدوارم با این توضیح رفع اشکال شده باشد

رئیس - آقای حاذقی

حاذقی - عرض بنده دائر بر این بود که در حال حاضر که کشور ما در میان ملل آزادی دنیا بک مقام موقیت خاصی احراز کرده و از طرفی ارتباط با دنیای آزاد روز افزون هست احتیاج داریم که هر گونه تدابیری اتخاذ بکنیم که مسأله ارتباط ما با ملل آزاد دنیا بک صورت آبرومند، صحیح و منطقی بر گزار بشود و افراد ملل آزاد که برای سیاحت و دیدن آثار تاریخی و توجه به ترقیات ایران و ارتباط با ملت ایران به کشور ما می آیند از هر گونه تسهیلاتی برخوردار بشوند و از هر گونه راهنمایی استفاده بکنند و با بک خاطرات خوبی از کشور ما بروند (عده‌ای از نمایندگان) - لایحه جلب سیاحان تمام شد بنده چون با آقای ظفر در این مورد صحبت می کردم متوجه نشدم خواستم عرض کنم این لایحه بسیار

مفید است و الان هم در نظر م باقی هستم (د کتر پارسای - آن تصویب شد)

رئیس - آقای صدیقی کیوان مخالفید؟ (صدیقی کیوان - موافقم) آقای آقایان بفرمائید

آقایان - در تأیید بیانات جناب آقای مهندس والا بنده این لایحه را خلاف اصل سپردن کار مردم بدست مردم میدانم بنده هم با اکثر نمایندگان محترم هم عقیده هستم که بایستی بک مقرراتی وضع بشود بک مقرراتی وضع مدارس ملی را مرتب بکنند که همه تکلیف خودشان را بدانند ولی این لایحه بطوریکه تنظیم شده در حقیقت بک تفویض اختیاری است و من شخصاً با تفویض هر نوع اختیاری از طرف مجلس شورای ملی مخالفم اما چون سابقه دارد اشکالی هم نیست که این اختیار داده بشود منتهی چون بک امر قانونی است لغو امتیاز اعطای امتیاز ارجاع بدادگستری شده میخواستم استدعا کنم چنانچه مقام ریاست اجازه بفرمایند و مجلس رأی بدهد این لایحه به کمیسیون دادگستری هم ارجاع بشود و بک اصلاحی بشود که از نظر قانونی الآن که مجلس تصویب این اختیار را به وزارت فرهنگ میدهد قانون هم رعایت شده باشد البته هسته بنظر نمایندگان محترم است

رئیس - آقای صدیقی کیوان

صدیقی کیوان - عرض کنم حضوراً آقایان بنده اول برای روشن شدن ذهن جناب آقای مهندس والا همکاران عزیز زمان عرض میکنم که تقدیم این لایحه بر ای این بود که خدای نکرده اگر اتفاق بیفتد از هزار نفر بک صاحب امتیاز برخلاف مقررات رفتار بکنند چه باید کرد (موقر - تسلیم دادگستری و دادگاه بشود) (خانم د کتر پارسای - قانون نداریم) در این مورد مفصل صحبت شده و شواهد زیادی داریم که اغلب مواردی آوردم و جزئیاتش را موکول کردیم به آئین نامه البته آقایان قبول بفرمایند که این آئین نامه در کمال دقت تنظیم خواهد شد مخصوصاً نظر کمیسیون فرهنگ هم این است که حتماً این قسمت تصویب دادگستری بشود یعنی کار مدرسه متوقف نمیشود بک مجلسی از طرف وزارت فرهنگ مأمور میشود مدرسه را اداره میکنند و پرونده بدادگستری میرود منظور از لایحه این است خواهش میکنم که موافقت بفرمائید که تصویب بشود (احسنت)

رئیس - آقای صفی پور مخالفید؟ بفرمائید.

صفی پور - روی این لایحه وقتی آقایان صحبت کردند بنده باین فکر افتادم يك كسی می آید سرمایه گذاری میکند مدرسه درست میکند میز و نیمکت میخرد محل برای مدرسه اجاره میکند جائی درست میکند بعد بموجب قانونی که آقایان تصویب میکنند آئین نامه ای که کمیسیون فرهنگ تصویب میکند و بوجود می آید و در يك روز صبح می آید میگویند در دکانست بسته است میز و نیمکت از بین میرود تمام سرمایه آن شخص از بین میرود و در نتیجه اگر خود فرهنگ هم بخواد آن مدرسه را اداره بکند سرمایه آن شخص از بین میرود ممکن است در آئین نامه بنویسند که تعطیل نمیکند ولی مدرسه را وزارت فرهنگ تحویل بگیرد وقتی باین صورت باشد آن شخص ضرر میکند برای اینکه تشکیلاتش را وزارت فرهنگ تحویل خواهد گرفت و اگر تحویل بگیرد و بگوید تعطیل است باز هم آن شخص متضرر میشود چون او آرزوی داشته امالی داشته خواسته به هملکت خدمت بکند بنده نظرم این است و معتمد بصورت خصمانه نباید کار کرد باید هدایت و راهنمایی در کار باشد وزارت فرهنگ وظیفه اش این است که تهنیت بکند امور فرهنگی را اگر تعطیل کند وزارت فرهنگ نیست اگر صاحب امتیازی نتوانست مدرسه خودش را اداره کند بهتر این است که او را هدایت کند مدرسه اش را رونق بدهد يك نفر مشاور هم همیشه در مدارس ملی هست این قانون وزارت فرهنگ است یعنی صاحب امتیازی که الان چهل سال است مدرسه دارد و یکی از آشنایان خود من هست که چهل سال است مدرسه دارد و يك خانمی است که دلش خوش است که به فرهنگ خدمت میکند وزارت فرهنگ يك مدیر دولتی در آنجا میگذازد و آن مدیر مسئول است و باید گزارش بدهد به وزارت فرهنگ که این مدرسه چه کسر دارد، موقعیتش خوب نیست، محلی که اجاره کرده مورد پسند نیست تأمین کند مجبور باشد که تأمین بکند در صورتیکه قانون باین صورت بگذرد بنده فکر میکنم يك تزلزلی دروا گذاری کار مردم بمردم پیش می آید و کسی اعتماد نمیکند که يك تشکیلاتی درست بکند اگر يك روز يك بازرسی رفت آنجا و مطابق میلش نبولاد آنچه گفت قبول تکرارند گزارش میدهد که این مدرسه

تشکیلاتش درست نیست وقتی گزارش داد بااغذ بازی که در مملکت ماحکم فرما است طبق این قانونی که امروز تصویب میشود این مدرسه تعطیل میشود و تزلزل بوجود می آید بنده به همین مناسبت مخالفت میکنم بنده تصور میکنم که اگر کار فرهنگ را ما که الان در روستا ها شاگرد میفرستیم بعنوان سیاه دانش چه خوب است سیاه پیش هم داشته باشیم الان در روستا ها میروند يك خانه گلی می سازند و اسمش را میگذازند دبستان و افتخار میکنیم در دهات مدارس وجود دارد ولی مدرسی که ساخته میشود توی بولتن وزارت فرهنگ عکسهای چاپ شده هیچکدام مطابق بهداشت نیست ولی افتخار میکنیم که این مدارس وجود دارد حالا اگر در تهران یا اهواز یا آبادان یا شهرستانهای دیگر مدارس کوچکی بوجود آمد که تشکیلاتش بصورت کامل نبود چرا تعطیل کنیم بنده معتقدم که این لایحه برود به کمیسیون و پیشنهاد میکنم که مطالعه بیشتری روی آن بعمل بیاید.

رئیس - آقای زمانی

زمانی (معاون وزارت فرهنگ) - بنده در جلسه قبل عرض آقایان نمایندگان محترم رساندم که در تاریخ فرهنگ ایران دیده نشده است که امتیاز مدرسه ای لغو بشود مگر مدارس خارجی که تعطیل شده یکی دوسه مدرسه بود که وزارت فرهنگ بسیار در زحمت بود سه چهار سال نازاحتی روحی داشت وزیر فرهنگ وقت هیچ کاری از دستش ساخته نبود این مربوط به اخیر و اخیر هم نیست هزار زحمت داشت و بالاخره بعد وزارت خودش هم وفانکر دو این تصویب نامه قانونی تهیه شد الان بنده هر شب که کار بر این می آورند شاید شنبه ده یا نوزده تا اجازه افتتاح مدرسه امضاء میکنم بسیار ساده است که امتیاز تأسیس يك مدرسه ای را از وزارت فرهنگ بگیرند یعنی اگر سواد خواندن و نوشتن داشته باشد و صلاحیت اخلاقی شان محرز باشد گرفتن امتیاز آسان است منتهی فرق است بین صاحب امتیاز و مدیر مسئول مدرسه - مدیر مسئول مدرسه باید حائز شرایط علمی باشد ابتدائی حتماً باید دیپلم داشته باشد متوسطه حتماً باید لیسانس داشته باشد در این مدارس که مدیر مسئول دارد ما زحمتی نداریم اگر مدرسه ای صاحب امتیاز و مدیر مسئول بکنفر باشد آنجا گاهی ایجاد زحمت

میکند اگر چنانچه مدرسه ای امتیازش بایکسی باشد و مدیریت مسئولش با دیگری کوچکترین اشکالی برای ما بوجود نیآورد چون ما مدیر مسئول مدرسه را حافظ مقررات فرهنگی میدانیم مقررات و وزارت فرهنگ هم مقرراتی نیست که شخص وزیر فرهنگ یا بنده وضع بکنیم مقرراتی است که می رود در شورای عالی فرهنگ تصویب میشود این ضمانت اجرایی دارد چه مدرسه دولتی و چه مدرسه ملی مجبورند این مقررات را رعایت بکنند (صحیح است) بعضی اوقات اتفاق می افتد که يك صاحب امتیازی که خودش هم مدیر مسئول مدرسه است يك حوادث ناهطلوبی ممکن است در مدرسه اش وجود داشته باشد یا بوجود بیاید یا در خلال ساعات اداری یا در خلال ساعات غیر اداری که وزارت فرهنگ از لحاظ حفظ مسئولیت اجتماع از لحاظ حفظ نظام فرهنگی از لحاظ اشکالاتی که در پیشرفت کارش فراهم است باید حتماً اعمال حاکمیت بکند (صحیح است) پولی که از مردم وصول میشود بنام شهریه باید در این مدارس صرف خود بدهای مدرسه بشود بمصرف تشکیل کارگاهها و آزمایشگاهها برسد بنابراین گاهی پیدا میشود يك وضعی که وزارت فرهنگ را دستش برامی بندد و آئین نامه ای که بان اشاره شد آئین نامه ای نیست که مربوط به مقررات فرهنگی باشد آئین نامه اداره مدارس ملی است و این آئین نامه را سه چهار نفر از معروفترین مدیران با صاحب امتیازان مدارس ملی تهیه کرده اند آمده اند نشسته اند منافع مدارس ملی را در نظر گرفته اند بنده وقتی می بینم که آئین نامه ای بدست خود صاحبان مدارس ملی با صاحب امتیازان تهیه شده دیگر چه اشکالی دارد که خدای نکرده اگر در صف مدارس ملی آدم اخلاک را بامزاحم یا نایب بازی پیدا بشود طرد شوند و این صنف و طبقه که حتماً مشعلدار فرهنگ و علم و دانش بوده اند حششان محفوظ بماند (صحیح است) پنجاه سال پیش یعنی در سال ۱۲۹۰ پنجاه و دو سال پیش اسان نامه شورای عالی فرهنگ گذشته آنوقت اصلاً مدارس دولتی وجود نداشت تعداد مدارس دولتی بسیار بسیار انگشت شمار بود مدارس ملی واقفاً از خود گذشتگی نشان میدادند تنها مسئله استفاده مالی در کار نبود استفاده معنوی بود میخواستند فرزندان این مملکت و این آب و خاک صاحب معلومات بشوند جناب آقای

دکتر صدیق در شب اشاره ای میفرمودند در سالی که من در زرت مدرسه ملی دایر کردم در بعضی استانها که میخواستند مدرسه دخترانه دایر کنند نگذاشتند بازور دولت مدارس دخترانه دایر کردیم بنابراین میخواهم عرض کنم اگر آن روزی که قانون اساسی فرهنگ وضع شد نمیدانستند خدای نکرده ممکن است روزی يك صاحب امتیاز نابکاری هم پیدا شود تا آنها این مطلب را پیش بینی بکنند و توی آن بکنجانند که حتی لغو امتیاز هم باشورای عالی فرهنگ باشد اما مسئله این است که اگر يك همچو انقافی افتاد مدرسه اداره خواهد شد بدون اینکه تصرفی در وضعش بشود در آئین نامه تجویز شده که برود کجاشکایت بکند رسیدگی بکند بدو وضع حق مالکیتش هم محفوظ است محاکم قانونی رأی میدهند که این گناه داشته یا نداشته ماهم مطیع نظر مجلس شورای ملی و مقامات قضائی هستیم خوب رأی بدهند بر گردد سر کارش اینکه اشکالی ندارد بنده هر چه فکر میکنم میبینم که موجبات زحمت برای کسی فراهم نشده بش از این هم عرض ندارم.

رئیس - چند نفر پیشنهاد کفایت مذاکرات داده اند

قرائت میشود (شرح بر خوانده شد)

اینجناب پیشنهاد مینماید مذاکرات کافی است.

مهندس صائبی کفایت مذاکرات را پیشنهاد مینماید.

دکتر جعفری

رئیس - آقای مهندس والا مخالفید؟ بفرمائید.

مهندس والا - يك مثل عربی است که میگوید من جرب المغرب حلت به الندامة متأسفانه جناب آقای زمانی بنده اینجا بالصراحه عرض میکنم با تمام شرایطی که باید در امر فرهنگ از نقطه نظر بیطرفی و از نقطه نظر دور ماندن از اساسی است اعمال بشود متأسفانه در وزارت فرهنگ و در کار فرهنگی ما نه يك دستگی و دو دستگی بلکه چند دستگی هست این خطر الان هست امروز بنده معاون وزارت فرهنگ هستم فردا مدیر يك مؤسسه فرهنگی ملی، مدیر يك مدرسه ملی میشوم بنابراین وقتی که در فرهنگ سیاستی اعمال شد هر گونه دخالت و نظارتی از نقطه نظر لغو امتیاز مواجه بانظرهایی خواهد

شد بنده بهمین علت با کفایت مذاکرات مخالفم و عقیده دارم در این مورد بحث بیشتری بشود من به گذشته خیلی دور اشاره نمیکنم و در این مورد پیشنهاد دادم که در اینجا یک بررسی بیشتری بشود بمن مراجعه و شکایت کردند در حکومت گذشته آمده اند امتیازاتی را لغو کرده اند و بهمین دلیل هم چون این قدرت و اختیار را نداشتند این تصویب نامه قانونی را گذرانند (خانم تربیت - بهمین دلیل این لایحه آمده) لغو کردن امتیاز با دو تا کلمه ناستی متداول و مجری نشود بعقیده بنده شما هر مقررات سختی را میخواهید وضع بکنید برای دادن امتیاز وضع کنید اما اگر امتیاز دادید این امتیاز را موقعی لغو کنید که واقعا صلاحیت شخص مورد تردید قرار بگیرد و مراجع رسمی و محاکم رسمی این عدم صلاحیت را تأیید و تصدیق بکنند نه اینکه وزارت فرهنگ که باید همیشه یک سیاست خاصی داشته باشد و ماسعی کنیم که محیط آن دوران سیاست قرار بگیرد و واقعا بسیار هم مقدس بدانیم آنجا را در آنجا اعمال نظر شخصی بکنیم بنده از فرمایشات جناب آقای زمانی اتخاذ سند میکنم با هدف فرهنگ این مملکت را مدارس ملی کسانی که در این راه جانفشانی کرده اند اداره بکنند و این افراد آمدند و سرمایه مادی در این کار صرف کردند و بعقیده من سرمایه مادی مهم نیست آن چیزی که اهمیت دارد سرمایه معنوی است امتیاز مدرسه کسی را خدای نکرده بدون تأمل لغو می کنند یا روی غرض شخصی لغو میکنند این را کجا رسیدگی بکنند این را برای من روشن بکنید ما با تمام قوا پشتیبان این هستیم که نایستی اسلحه ای که باید بسیار پاک باشد بدست اشخاص ناباب داده شود ما در مدارس بچه های خودمان نوبالو کان خودمان را میفرستیم. امپا و آرزوی مملکت روی بچه های ماست اگر اینها در محیط فاسدی بروند آتیه مملکت در خطر است بنده بهیچوجه من الوجوه قصدم این نیست که این محیط از هر جهت تصفیه نشود باید تصفیه بشود و باید شدت عمل بخرج داد و باید کسانی که عدم صلاحیت دارند بشدید ترین وجهی تصفیه بشوند اما ندانم دست آویز اغراض قرار بگیرند من میدانم آقای زمانی که با وزارت فرهنگ و به شخص جناب عالی ارادت دارم اما نباید تریبی اتخاذ بفرمائید که خدای نکرده ملعبه

دست سیاست های روز فرار بگیرد همه چیز قابل پیش بینی نیست شما وقتی میآید دست یک مدیر مدرسه ماسی را میگیرید معاون وزارت فرهنگ میکنند این اعمال غرض میکند، اعمال نظر می کند یک کاری بکنید که این رقابت ها از بین برود مجلس شورای ملی در نهایت حسن نیت نسبت بقوانین مطالعه میکند و رسیدگی میکند ولی بعقیده من این مسائل باید گفته شود این مسائل باید حلایی شود و این مسائل باید رسیدگی بشود شما قبل از اینکه قانون داشته باشید آمدید امتیاز را لغو کردید بعد آمدید تصویب نامه گذرانید این درست نیست.

رئیس - آقای مهندس والا وقت شما تمام شد.

مهندس والا - بسیار خوب بنده از این جهت با کفایت مذاکرات که مسائل اینجا بحث بشود حلایی شود و با عجله و شتابزدگی یک مسائلی که واقعا با حیات یک عده ای بستگی دارد، با سانی تصویب بشود. مخالف هستم.

رئیس - آقای سیفی با کفایت مذاکرات موافقت بفرمائید.

سیفی - بنده آنچه که استنباط کردم فرمایشات جناب آقای مهندس والا خودی مؤید صلاحیت اشخاص نیستی بود اینطور که بنده فهمیدم و بایستی توجه داشته باشید که اگر در دنیای امروز اکثر ممالک اگر ملت های آن ممالک خودشان را با قانون تطبیق داده اند دلائل بودن مقررات سخت و تمیز دادن اشخاص با صلاحیت اشخاص بی صلاحیت بوده است. سابق بر این وزارت فرهنگ یک اجازه ای داشت که طبق تشخیص خودش هر مدرسه ای را خواست تعطیل کند اینجا آمده میگویی شورای عالی فرهنگ آئین نامه ای تنظیم کند بعد این آئین نامه به تصویب کمیسیون های فرهنگ مجلسین میرسد پس شما اجازه حتی مال خود شورای عالی فرهنگ نیست بلکه کمیسیون های فرهنگ مجلسین روی این لایحه نظر میدهند چرا اینکار را میکنند؟ بنده مثال میزنم، دو بچه ام در مدرسه ملی تحصیل میکنند حتی قبل از و کالتم ماهی مبلغ زیادی میدادم با کمال میل و اشتیاق در مدرسه همین خانم جهانیانی تحصیل می کنند ما میخواهیم اینگونه مدارس را تشویق بکنیم. بنده واقعا عقیده ام این است و هر کس فکر بکنه تصدیق میکند که علت واقعی اینکه در مملکت ما قوانین خوب اجرا نمی شود برای این است که حس ترحم بیشتر است هر کس خلاف کرد

میگویند بیخشد دفعه دیگر نمیکند این درست نیست اگر شما میخواهید اشخاص را بوظیفه خودشان آشنا بکنید باید مقررات سخت باشد هر کس خواست مدرسه تأسیس کند باید خودش را تطبیق بدهد با این آئین نامه که مجلسین تصویب میکنند چه اشکالی دارد؟ اگر میترسید چه از رومی دارد که مدرسه باز کند برود کارهای دیگر بکند. یک دلیل زنده ام این نامه ای است که مدیران مدارس ملی تشکر کرده اند اگر جناب آقای رئیس مجلس اجازه بدهند میخوانم. این مدیران مدارس ملی گذر مملکت مسائلهای متعددی سابقه دارند از مجلس شورای ملی از رئیس کمیسیون فرهنگ مجلس شورای ملی تشکر کرده اند که این توجه را با اداره مدارس ملی فرموده اید من نمیفهمم مگر ما باید کاسه از آتش گرم تر باشیم؟ کسانی که مدیران مدارس ملی هستند با تصویب این لایحه که ما هم نمائنده آنها هستیم موافق هستند آنوقت ما بگوئیم که نه درست نیست. (بعضی از نمایندگان - اسامیشان را بخوانید).

(بعضی دیگر از نمایندگان - به امضای همه مدیران مدارس ملی رسیده است.)

رئیس - آقای زمانی

معاون وزارت فرهنگ - بنده بار دیگر عرض میکنم که در وزارت فرهنگ حب و بغضی نسبت بمدارس ملی وجود ندارد و چرا داشته باشد این مدارس ملی با وزارت فرهنگ را سبک کرده اند. صد هزار نفر در حال حاضر در مدارس ملی مشغول تحصیل هستند اما مطلب دیگر که جناب آقای مهندس والا فرمودند در وزارت فرهنگ دودستگی و چند دستگی مطلقا وجود ندارد، یک دسته وجود دارد و آنهم فرهنگ و پیشرفت فرهنگ مملکت است و اگر روز کاری از وجود یکی از مدیران مدارس ملی در دست وزارت فرهنگ استفاده کرده اند بنده عرض میکنم که یکی از بهترین لیسانسیه های دانشسرای عالی همین آدم بوده است که مدت سی سال خدمتگزار فرهنگ بوده است، مردی بود صمیمی، پشتکار دار و فعال و با این سن و سال بیشتر از بنده کار میکرد و بنده شخصا بنظر احترام بهمین آدم نگاه میکنم (نمایندگان - صحیح است) و امیدوارم امثال این اشخاص در وزارت فرهنگ باز هم وجود داشته باشند که بتوانند مستقیم و غیر مستقیم بفرهنگ این

مملکت خدمت بکنند حالا هم از وجود همین شخص در آئین نامه استفاده کردیم و از نماینده اقلیت هم استفاده کردیم که مبادا احترام اقلیت ها در این مملکت محفوظ نماند یک نفر از مدیران مدارس اقلیت را هم آوردیم در این کمیسیون آئین نامه شرکت دادیم و آن آئین نامه هم میآید به تصویب کمیسیون های فرهنگ مجلسین میرسد و در کمیسیون هر گونه اصلاحی مایلند اعمال میفرمایند قصد و غرضی از تجاوز و تعرض مطلقا وجود ندارد.

رئیس - با کفایت مذاکرات رأی میگیریم. خانها و آقایانیکه موافقت قیام بفرمایند (اغلب برخاستند) تصویب شد. پیشنهادی از طرف ۱۵ نفر از آقایان رسیده است که قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنم (این لایحه مجدداً بکمیسیون های فرهنگ و دادگستری برگشت داده شود) از طرف ۱۵ نفر از نمایندگان.

رئیس - باین پیشنهاد رأی میگیریم خانها و آقایانی که موافقت قیام بفرمایند (کسی برخاست) اردشد. ماده واحده دوم تبه قرائت میشود.

(شرح سابق قرائت شد)

رئیس - در کلیات آخر نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بنا بر این به این ماده واحده رأی میگیریم. خانها و آقایانی که موافقت قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد بمجلس سنا فرستاده میشود.

۵ - مذاکره در گزارش کمیسیون کار و خدمات اجتماعی راجع بحمايت صنعتی

رئیس - گزارش کمیسیون کار و بوط بحمايت صنعتی مطرح است که قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

گزارش از کمیسیون کار و خدمات اجتماعی بمجلس شورای ملی

کمیسیون کار و خدمات اجتماعی در جلسه پنجشنبه ۲۶۰۳۵۹ - ۴۲۱۲۲۱ با حضور نمایندگان دولت لایحه شماره ۲۶۰۳۵۹ - ۴۲۱۰۱۹ دولت راجع به حمایت صنعتی و جلوگیری از تعطیل کارخانجات کشور را که بشماره ۲۷۶ چاپ رسیده مورد رسیدگی قرارداد و با اصلاحاتی تصویب کرد. اینک

گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد. لایحه حمایت صنعتی و جلوگیری از تعطیل کارخانه های کشور.

ماده ۱۵ - بمنظور حمایت از صنایع داخلی و جلوگیری از تعطیل کارخانه های کشور در موارد مندرج در این قانون هیئت بشرح ذیل:

- ۱- نماینده وزارت کار و خدمات اجتماعی
- ۲- نماینده وزارت اقتصاد
- ۳- نماینده سازمان برنامه
- ۴- نماینده اتاق صنایع و معادن ایران

۵- یک نفر کارشناس در امور صنعتی با اقتضای بانتخاب وزارتین اقتصاد و کار و خدمات اجتماعی

در وزارت اقتصاد تشکیل مییابد هیئت مزبور که هیئت عالی حمایت از صنایع نامیده میشود دارای شخصیت حقوقی بوده و اعضاء آن بموجب پیشنهاد وزارتخانه ها و مؤسسات مربوط و تصویب هیئت وزیران تعیین میشود و تغییر آنها نیز بهمان ترتیب عملی خواهد شد.

ماده ۱۶ - در هر یک از موارد ذیل که منتهی بمتعطل کارخانه شود هیئت عالی میتواند شخص یا اشخاص طبیعی یا حقوقی را بعنوان مدیر کارخانه تعیین نماید شخص یا اشخاص مزبور در دوره اداره موقت امین محسوب و دارای اختیاراتی میباشند که از طرف هیئت عالی تعیین میشود.

الف - در مورد توقف از روز صدور حکم توقف.

ب - در مورد صدور قرار تأمین.

ج - در صورت فوت یا حجر از تاریخ اعلام وزارت کار و خدمات اجتماعی در خصوص تعطیل کارخانه.

ماده ۱۷ - در مواردی که برای وصول وجوه عمومی که بعنوان وام یا اعتبار یا ضمانت بانکی یا معامله با حق استرداد از طرف دستگاه های دولتی یا سازمان برنامه یا تأسیسات دیگری که تحت نظر دولت اداره میشوند و یا مؤسساتی که از وجوه عمومی اعتبار یا وام یا ضمانت نامه در اختیار آنها گذارده شده برای کارخانه پرداخت شده باشد مبادرت بصدور اجرائیه کردار تاریخ صدور دستور اجرائیه بوسیله مقام صالح، هیئت عالی میتواند کارخانه را طبق مقررات این قانون تحویل و اداره کند.

ماده ۱۸ - در کلیه موارد مذکور در این قانون اعم از

اینکه مربوط بقبل یا بعد از تصویب این قانون باشد هیئت عالی حمایت از صنایع بلافاصله پس از اتخاذ تصمیم در خصوص لزوم اداره موقت، کارخانه و تأسیسات مربوط و اموال متعلق بکارخانه را با حضور نماینده دادستان و نماینده شهربانی یا ژاندارمری محل بمدیر یا مدیران منتخب خود برای اداره موقت تحویل خواهد داد در این مورد حضور مدیر یا مدیران یا نماینده صاحبان سهام بلامانع است و مدیران شرکت یا صاحبان سهام میتوانند از دادستان محل رونوشت صورت مجلس تحویل کارخانه را دریافت دارند.

تصمیم هیئت قطعی و لازم الاجرا است و فقط از طرف خود هیئت قابل تجدید نظر خواهد بود و هیئت در کلیه اقداماتی که برای اداره موقت کارخانه ضرورت پدید میآید نظارت خواهد داشت.

ماده ۱۹ - در دوره اداره موقت هیچگونه اقدامی که موجب تعطیل کارخانه شود بدون موافقت هیئت عالی حمایت از صنایع مجاز نیست.

ماده ۲۰ - استفاده از محصول یا درآمد نقدی کارخانه برای پرداخت دیون سابق در مورد مطالبات کارکنان و کارگران کارخانه مجاز خواهد بود. در مورد مطالبات معوق مربوط به تهیه مواد اولیه ای که در مورد تحویل کارخانه بصورت ماده اولیه یا محصول موجود میباشد پرداخت آن بوسیله مدیر یا مدیران اصلی و با موافقت هیئت عالی از محصول یا درآمد نقدی کارخانه مجاز است.

ماده ۲۱ - هیئت عالی حمایت از صنایع در موارد مذکور در این قانون میتواند با مؤسسات اعتباری دولتی یا خصوصی یا سازمان برنامه قراردادهای لازم بمنظور تحصیل اعتبار مورد نیاز برای اداره موقت کارخانه های که مشمول مقررات اداره موقت میشوند منعقد نماید و وجوه مذکور بضمیمه بهره متعلق بان پس از وضع هزینه های عادی و جاری از جمله مطالبات کارگران و کارکنان مقدم بر هر نوع بدهی دیگر کارخانه اعم از ممتاز یا غیر آن و قبل از خاتمه عملیات اجرایی یا تصفیه امور ورشکستگی یا تعیین تکلیف نهائی در هر موقع که هیئت عالی مقتضی بداند از منافع کارخانه و سایر اموال و دارائی آن قابل پرداخت و برگشت خواهد بود.

ماده ۲۲ - در صورتیکه هیئت عالی ظرف سه ماه از تاریخ شروع با اداره موقت بجهت فنی یا اقتصادی ادامه

عملیات کارخانه ای را خلاف مصلحت تشخیص دهد باید ۱۵ روز قبل از تاریخی که برای تعطیل کارخانه در نظر میگیرد مراتب را از طریق وزارت اقتصاد برای اتخاذ تصمیم به هیئت وزیران گزارش دهد.

ماده ۲۳ - پایان دوره اداره موقت هر یک از کارخانه های مشمول این قانون در هر نوبت و هر مورد با رعایت حقوق ۳ و ۴ این ماده و اجرای مدلول ماده ۱۰ از طرف هیئت عالی تعیین میشود.

۱ - در مورد توقف پس از تعیین تکلیف قطعی مالکیت کارخانه در جریان عملیات تصفیه تا پایان آن.

۲ - در مورد تأمین کارخانه پس از رفع موانع قانونی مربوط به تعطیل ناشی از تأمین.

۳ - در مواردی که بشرح مذکور در ماده ۳ اجرائیه صادر شده باشد.

۴ - در مواردی که بشرح مذکور در ماده ۳ اجرائیه صادر شده باشد پس از اطلاع هیئت عالی از پرداخت طلب موضوع اجرائیه یا تنظیم سند قطعی انتقال.

ماده ۲۴ - در تمام موارد مذکور در ماده قبل هیئت عالی موقعی اقدام بده تحویل دادن کارخانه خواهد نمود که اعتبارات مصرف شده در دوره اداره موقت کارخانه برگشت شده باشد و با هیئت عالی احراز نماید که شخص یا اشخاص طبیعی یا حقوقی مجاز در اداره بهره برداری بطریق اطمینان بخشی طلب هیئت را پرداخت خواهند کرد و بهر حال شخص یا اشخاص مزبور باید آمواد کی خود را برای اداره کارخانه اعلام نموده باشند.

ماده ۲۵ - آئین نامه اجرائی این قانون بوسیله وزارتخانه های اقتصاد و کار و خدمات اجتماعی با موافقت وزارت دار و کسب و کسب تهیه پس از تصویب هیئت وزیران بموقع اجرا گذارده میشود طرز استفاده از اعتبارات و جزئیات مربوط بجرایان کار و وظایف و اختیارات هیئت عالی و ترتیب اداره موقت کارخانه های مشمول مقررات این قانون و تحویل و تحول و صورت برداری و تعیین ارزش اموال آنها و پرداخت حق حضور اعضاء هیئت نیز ضمن همان آئین نامه ها پیش بینی خواهد شد.

ماده ۲۶ - مقررات این قانون ناقض قوانین کار و بیمه های اجتماعی نخواهد بود در موارد مذکور در ماده ۲۶

قانون کار دولت می تواند اداره کارخانه را به هیئت عالی حمایت از صنایع واگذار کند.

ماده ۲۷ - از تاریخ اجرای این قانون مقررات مغایر بامواد آن ملغی است.

ماده ۲۸ - وزارتخانه های داد کسب و کسب و اقتصاد کار و خدمات اجتماعی مأمور اجرای این قانون خواهند بود.

مخبر کمیسیون کار و خدمات اجتماعی - قراچورلو گزارش از کمیسیون اقتصاد و بازرگانی بمجلس شورای ملی

کمیسیون اقتصاد و بازرگانی در جلسه پنجشنبه ۴۲/۱۲/۱ لایحه دولت راجع به حمایت صنعتی و جلوگیری از تعطیل کارخانجات کشور را با حضور نمایندگان دولت مورد رسیدگی قرار داد و گزارش اصلاحی کمیسیون کار و خدمات اجتماعی را تأیید و تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون اقتصاد و بازرگانی - دکتر رضوانی گزارش از کمیسیون داد کسب و کسب بمجلس شورای ملی

کمیسیون داد کسب و کسب در جلسه پنجشنبه ۴۲/۱۲/۱ با حضور نمایندگان دولت لایحه حمایت صنعتی و جلوگیری از تعطیل کارخانجات کشور را مورد رسیدگی قرار داد و گزارش اصلاحی کمیسیون کار و خدمات اجتماعی را تأیید و تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون داد کسب و کسب - دکتر مبین رئیس کلیات این لایحه مطرح است آقای قراچورلو توضیحی دارید بفرمائید

قراچورلو - معذرت میخواهم چند اشتباه چاپی است که قبل از این که لایحه مطرح بشود بنده بعنوان مخبر کمیسیون کار و خدمات اجتماعی توضیح میدهم و تقاضا میکنم آقایان اصلاح بفرمایند که بعد باشکال برنخوریم اینجا در صفحه چهار سطر ۱۰ بجای بند ۳ که نوشته شده: «در مواردی که بشرح مذکور در ماده ۳ اجرائیه صادر شده باشد» این جمله زاید است و باید نوشته شود: «در مورد فوت و بلحجر پس از رفع موجبات تعطیل ناشی از از فوت یا حجر» این جمله را تقاضا میکنم اصلاح بفرمایند (یکی از نمایندگان - پس شق ۴ ماده ۹ حذف میشود)

بند اصلاح شده و اصلاحش چاپ شده ولی بند ۳ باین ترتیب اصلاح میشود که در مورد فوت یا حجر پس از رفع موجبات تعطیل ناشی از فوت یا حجر یکی از نمایندگان سطر دوم ماده ۹ را هم توجه بفرمائید آنرا هم توضیح میدهم. نرسیده ایم بان، باز در صفحه ۴ سطر ۷ که نوشته شده «عملیات تصفیه ناپایان آن» این «تا» باید «یا» باشد میشود: عملیات تصفیه ناپایان آن این راهم تقاضا میکنم اصلاح بفرمائید. باز هم در همین صفحه ۴ سطر ۱۱ در ماده ۱۰ که نوشته شده: «در تمام مواز مذکور در ماده قبل هیئت عالی موقع اقدام به تحویل دادن کارخانه» این «موقع» باید «موقتی» باشد یعنی موقعی اقدام بتحویل خواهد کرد که این راهم خواهش میکنم اصلاح بفرمائید در همین صفحه ۴ سطر ۲، آن هم زانداست این راهم تمثی میکنم توجه بفرمائید (ملک شاه ظفر - يك بند ۴ اضافه شده) در اصلاحیه بند ۴ اضافه شده است و صفحه ۳ سطر ۱۰ آنجا که نوشته شده: «مواد اولیه ای که در مورد تحویل کارخانه» این باید «موقتی» تحویل کارخانه بشود موردی هم خواهش میکنم اصلاح بفرمائید این اصلاحاتی بود که از لحاظ چاپ در لایحه غلط بود که غرض کردم حضورتان حالا اگر احتیاج توضیحات دیگری باشد خدمتان عرض خواهم کرد.

رئیس - آقای سرهنگ حسینی بعنوان مخالف صحبت خواهند کرد.

سرهنگ حسینی - مسأله تعطیل کارخانجات و رکود صنایع داخلی مسأله مهمی است که از چندین سال قبل باین طرف يك قضیه مبتلا به مملکت است و مسأله ای است که راجع بان توجه و مداخله و بررسی دقیق باید بشود بعد از مدتها که اکثر آقایان نمایندگان محترم توجه فرموده اند که تا چه اندازه بیکاری حاصله از تعطیل این کارخانهها و شکایاتی که می رسد از نقاط مختلفه در مورد کارگراها آقایان را ناراحت کرده است و بالاخره این موضوع توجه دولت را جلب کرده است که مآلاً بایستی فکری بشود برای این کار، دولت يك لایحه ای آورده است تقدیم مجلس کرده است که در این لایحه علت اساسی و قطعی مسأله را هیچ مورد توجه قرار نداده بلکه يك اقدام تسکینی و موقتی پیش بینی کرده است که اگر يك کارخانه ای تعطیل شد دولت

چه بکنند ولی هیچ توجه نکرده است که چرا اساساً کارخانه تعطیل میشود و چه موجباتی پیش آمده که کارخانه تعطیل شده و کارگر هایش بیکار شده اند آنچه بنده از لایحه دولت استنباط کردم همین بود که اگر چنانچه يك کارخانه ای تعطیل شد یا بعلت توقف یا ورشکستگی، دولت باید يك هیأت موقتی تعیین بکند يك اعتبارات جدیدی بگیرد و این کارخانه را موقتاً سرو صورتی بدهد و بعداً هم رهایش کند یا تقدیم و تسلیم متصدیان قبلی بکند و باز اگر همین متصدیان سرکار بودند يك وضع نوینی بوجود بیاید و همینطور این دور و تسلسل ادامه پیدا کند، بنده البته زیاد در مسائل اقتصادی وارد نیستم ولی آنچه بدعقلم میرسد بانوجه به مقدمه لایحه دولت علت اینکه کارخانهها تعطیل شده یکی سوء اداره است یا احیاناً نداشتن حسن نیت مدیران کارخانجات اینکه عرض میکنم احیاناً برای اینکه اصل برائت است مگر اینکه خلافش ثابت شود علت دیگر هم عدم نظارت دولت است در کارخانجات حتی تا سابقه در ناقص بودن قوانین تجارت همچنین عدم حمایت از فرآورده های داخلی و عدم ایجاد يك سیستم اقتصاد ارشادی صحیح و بالاخره نبودن بازار و اینکه کالاهای ما قابل رقابت با کالا های مشابه نیست. بعقیده بنده خوب است و بنده پیشنهاد میکنم که دولت اساساً این لایحه را مسترد بدارد و تئوری اقتصادی بنشینند و فکری کنند که چه باید کرد این مسائل قلع و قمع بشود که اساساً تعطیل کارخانه پیش نیاید یکی از نمایندگان - شورای عالی اقتصادی دیگر نیست) بالاخره یکی از مغز اقتصادی مملکت، من نمیدانم چه مقاماتی مسئول اقتصاد مملکت هستند روبه سیاست اقتصادی مملکت را رهبری و ارشاد کنند يك نمونه کوچک بنده حضور خانها و آقایان محترم عرض میکنم يك وامی را که اشخاصی میتوانند برای ساختمان از بانک رهنی بگیرند بقدری سختگیری میشود از نظر اینکه تضمینات کافی گرفته شود از وام گیرنده باینکه وام جزئی است و با اینکه این وام بمصرف واقعیتش میرسد تقریباً بمرحله مزاحمت و ناراحتی می رسد ولی بطور در این مدت دولت يك وامهایی بدون نظارت داده است که حالا دولت مدغن و معترف است که قادر

بدریافت این وامها نیست و اگر بخواهد این وامها را دریافت کند بخواهم گیرندگان قادر بشاوند این وام نیستند، چرا نظارت نشده؟ بیست هزار تومان برای ساختمان يك منزل میخواهیم وام بگیریم شاید دو مرتبه سهم تبهیم بیا بند زمین ساختمان را ارزیابی میکنند بعد هر چقدر ساختمان می رود بالا مهندس ناظر می آید ببیند که آیا واقعاً این پنج هزار تومان، ده هزار تومان که گرفته شده بمصرف میرسد یا خیر، ولی صدها هزار تومان پول بدون توجه داده میشود به مدیران کارخانجات و بعد کارخانه ورشکسته میشود، یکمده افراد بیکار میشوند، بعداً هم برای جلوگیری از این کار دولت متشبث میشود بيك اقدام تسکینی و موقتی (صحیح است) بنده استدعا میکنم اگر آقایان نمایندگان محترم موافقت بفرمایند دولت لایحه ای تنظیم کند که در آن لایحه قلمعه شده شود که دیگر موجباتی برای تعطیل کارخانجات پیش نیاید.

رئیس - آقای صائب

صائب بطوریکه نمایندگان محترم اطلاع دارند حوزه انتخابیه من یعنی شهر باستانی و صنعتی اصفهان محلی است که کارخانه هایش هر آن ممکن است مواجه با موارد پیش بینی شده در این لایحه بشوند و بالتسلیح کارخانه هائی تعطیل و کارگران آن بیکار بمانند و مشکلاتی برای مردم و دولت فراهم سازند (صحیح است) و باید خیلی صریح عرض کنم وضع کارخانه های اصفهان موجب شد که دولت چنین لایحه ای را تدوین و بمجلس شورای ملی تقدیم نماید و بدین جهت لازم دانستم امروز بعنوان موافق مشروط با این لایحه صحبت کنم موافق مشروط بودن من هم از این لحاظ است که تنها موجب تعطیل کارخانه ها فقط مواردی که در این لایحه پیش بینی کرده اند نیست بلکه علت دیگری هم دارد که در جلسات متعدد کمیسیونها مذاکرات مفصلی در اطراف آنها بعمل آمده ولی امید است بعد از تصویب این لایحه کمتر از بیکاری کارگران و تعطیل کارخانه ها و شکایت کارگران در اینجا صحبت شود چون در دفعات عدیده در مورد تعطیل کارخانه ها و وضع کارگران صحبت کرده ام امروز از تکرار متوضوع خودداری نموده و مواردی را در اطراف لایحه عرض می کنم علاقمندی و توجه خاص اعلیحضرت فقید رضاشاه کبیر در امر بوجود آوردن و گسترش صنایع داخلی موجب شد که

در سال ۱۳۰۳ اولین کارخانه نساجی ریسنده کی و بافندگی پشمی ماشینی بنام کارخانه وطن در اصفهان شروع بکار نموده و تا سال ۱۳۲۰ هشت کارخانه دیگر در این شهر و کارخانه های دیگر در سایر مناطق کشور تأسیس کردند. در این مدت اتخاذ سیاست اقتصادی صحیح مخصوصاً بر پایه تحدید واردات و تشکیل نمایشگاهها و تشویق تولید کنندگان که برای اولین مرتبه در ایران عملی شده بود بتکامل صنایع نساجی کمک فراوانی نمود. و رودجبری کشور ما به جنگ جهانی دوم و بروز مشکلات اقتصادی بوضع کارخانه ها رونقی بسزا بخشید و افزایش قیمتها و سودهای بی حساب اشخاص وارد و غیر واردی را که در امر صنعت نساجی مداخله نداشتند با سود کلان و عوائد غیر منتظره رو بتر ساخت و چون اکثر کارخانه ها بصورت شرکت های سهامی بود و هیئتهای مدیره نمیخواستند که در بهره خود شرکاء و سهامداران جزء را شرکتهای بعلیاتی که مغایر اصول اقتصاد و حتی اخلاق بود دست زدند. و لخر جها، عیاشی ها و قمارهای کلان و سایر عملیات ناروای دیگر باعث شد که حتی افراد غیر مطلع از اقتصاد و صنعت هم در زمره این دسته در آمده و از امنیت اجتماعی که مملکت مادر سالهای اخیر پیدا کرده بود استفاده برند تا اینکه در تاریخ ۲۸ اردیبهشت ماه ۱۳۳۶ قانون نسیب پشوانه اسکناس بتصویب مجلسین رسید و بموجب این قانون مبلغ ۷۱۰ میلیون تومان در اختیار دولت قرار گرفت که برای ترویج و توسعه فعالتهای تولیدی تخصص داده شود و بنابر تصویب نامه ای که در تاریخ ۳/۷/۳۶ هیئت دولت گذشت مبلغ ۳۵۰ میلیون تومان جهت اعطای وامهای صنعتی و معدنی منظور گردید که باتوصیه و نظارت فنی وزارت صنایع و معادن بمصرف برسد و بعداً این اعتبار به ۳۶۰ میلیون تومان افزایش یافت بطوریکه آمار فعالیتهای صنعتی سال ۴۰ نشان میدهد طی ۸۲ توصیه بمبلغ ۸۰۰ ۷۳۷ ۱۵۳ ۲۰۰ ریال جهت نساجی کشور از این محل تا آخر سال ۴۰ پرداخت شده که ۴۳ توصیه آن بمبلغ ۴۷۵۰۰ ۰۴۷ ۰۱۷ ریال بکارخانجات اصفهان داده شده متأسفانه من نتوانستم آمار سالهای ۴۱ و ۴۲ که از این محل پرداخت شده و همچنین وامهایی که سازمان برنامه و سایر مؤسسات اعتباری و بانکها بکارخانهها پرداخت کرده اند بدست بیآورم ولی تا این حد میدانم که علاوه بر وامهای پرداختی مؤسسات ذکر شده از

مبلغ چهار میلیون تومان سرمایه بانک رفاه کارگران نیز مبلغ قابل توجهی از آن در این راه مصرف شده است البته بعضی از وام گیرندگان بهبودی خود وفا کرده و اقساط خود را پرداختند ولی برکت اغلب وامها مواجه با اشکال گردید وقتی کارشناس فرستادند که اموال مورد تضمین را ارزیابی کرده و طلب خود را تأمین کنند دیدند بهای تمام کارخانه و متعلقانش اعم از منقول و غیر منقول برابری با طلب بانک را نمی کند تازه عده دیگر طلبکار داخلی و خارجی نیز در مقابل آنها می باشد و با اینکه در سال ۱۳۳۸ دولت متوجه موضوع شد و در همان سال نیز هیئتی مرکب از وزیر اوقاف، صنایع و معادن بازگردانی کار و مدیر کل بانک ملی باصفهان آمده و ضمن آنکه مشکلات کارخانه ها را مورد رسیدگی قرار دادند تصمیماتی نیز گرفته شد که بنده آن را از این قریب است مصرف جوهی که تاکنون از بانک ملی ایران داده شده اعم از اعتبارات جاری بانکها و یا وامهای تولیدی باید دقیقاً رسیدگی و معقوله شود که وجوه مذکور بمصارف مقرر و معینه رسیده یا خیر؟

ولی نمیدانم این تصمیم بمورد اجرا در آمد یا خیر؟ وضع بعضی کارخانه ها حتی در خارج کشور مطر شد از جمله چند سال قبل نماینده ایران در کنفرانس اقتصادی سانفرانسسکو چنین گفت: در ایران قبل از جنگ جهانی دوم مردم تجارب ناگواری از شرکت های نساجی که با سرمایه های خصوصی تأسیس شده بود داشتند که اثرات شوه آن سالیان دراز باقی خواهد ماند، سهام کارخانجات نساجی خصوصی بمردم فروخته شد لیکن بزودی معلوم گشت که هیچگونه زعایشی درباره حقوق سهامداران کوچک نمیشود بعضی از سهامداران بزرگ که اکثریت سهام را در دست داشتند شخصاً منافع هنگفتی بدست آوردند بدین طریق که خودشان بنه ایقیمتهای گزاف بکارخانه هایی که سهام آن را داشته اند می فروختند و سپس محصول کارخانه را قیمت ارزان خریدند و قیمت بیشتری می فروختند و بدین ترتیب از هر دو طرف واسطه معامله میشدند این مسئله موجب ورشکستگی کارخانه ها و باعث زبان بسیار صاحبان اقلیت سهام گردید. این گزارش مفصل است و من دنباله آنرا نمی خوانم و موضوعی را که خود بان اضافه میکنم اینست که اصولاً در کار اغلب شرکت های سهامی این مملکت اصول اقتصاد و اخلاق رعایت نمیشود در سایر کشورهای صنعتی

کارخانه ها علاوه بر اینکه محل ارتزاق عده زیادی از شرکاء و صاحبان سهام است مورد آمد قابل توجهی نیز برای دولت ها میباشند ولی در کشور ما بعضی از این کارخانه ها نه حقوق حقه کارگران را میدهند و نه عایدی نصیب صاحبان سهام جزء میسازند و نه سهمیه واقعی سازمان بیمه های اجتماعی را میپردازند و نه مالیات بدولت میدهند تازه هر روز برای دولت مشکلاتی بوجود آورده و دستخوشانی نیز دریافت میکنند از همه مهمتر آنکه توجهی باستهلاك ماشین های کارخانه نکرده و پولی که باید بخرتف تعویض و تبدیل ماشینهای فرسوده بدستگاههای جدید گردد در راههای دیگر خرج کرده اند.

این اعمال باعث میشد که هر روز بعنوان مختلفی کارخانه های تعطیل و گروه گروه کارگران اخراج و خانواده های دستخوش فقر و گرسنگی و بیکاری گردند در حال حاضر در اصفهان سه کارخانه بکلی تعطیل، یک کارخانه را اداره تصفیه اداره میکند و یک کارخانه دیگر با نظارت وزارت ذرائعی نیمه جانی می کند کارخانه زاینده رود بود که با اجازه داده اند بهر حال با آماری که ترض شد موجب گردید ضربه بزرگی بشر کتهای سهامی وارد گردد و مردم از اینگونه شرکتهای گریزان باشند امروز شرکتهای سهامی بطوریکه در دنیا متداول است در مملکت ما خیلی محدود میباشد اگر آمار شرکتهای اداره ثبت شرکتهای یاد نظر برسد دلیلی نیست زبیر اغلب شرکتهای سهامی شرکتهای خانوادگی و فامیلی است که آنرا نظر قانون بصورت شرکتهای ثبت رسیده است در اینجا لازم میدانم توجه دولت نمایندگان محترم مجلس را بیک موضوع اصولی و کلی جلب کنم و آن انقلاب شاه و ملت است که در مملکت ما روی داد و یکی از اثرات این انقلاب هیجانی است که در روحیه و افکار ملت ایران بوجود آمده است. کارگر ایرانی امروز یا کشاورز ایرانی امروز کارگر و کشاورز دبروزی نیست امروز اکثریت این ملت روحیه اش عوض شده. دور نمای زندگی را خیلی عالی و خوب می نگرند شاید در گذشته دولتهایی توانستند ملت های تشنه اصلاحات را با سرایی سرگرم سازند ولی امروز ملت ها مخصوصاً ملت بیدار دل ایران و بخصوص طبقات کارگر و کشاورز ایرانی تشنه آب گوازا از چشمه بزلال انقلاب است. شاید تهیه کنندگان قوانین در گذشته فقط اطراف خود را می دیدند ولی امروز باید بد بسیاری از امور

توجه داشت و دیده ها را وسیع تر نمود و امروز برای تهیه یک لایحه مفید همکاری و هم آهنگی کاملی باید بین دستگاهها وجود داشته باشد و لذا دولت بایستی بموازات تصویب این قانون موارد دیگری را نیز مورد توجه دقیق و فوری قرار داده و هر کدام احتیاج بقانون دارد لایحه آنرا تنظیم و تقدیم مجلس نماید. باید هدف اصلی و اولیه بسط و توسعه اقتصاد مملکت و ترویج و حمایت محصولات و صنایع داخلی و رفاه و آسایش کارگران و بهره بردن مشروع سرمایه گذاران باشد و برای رسیدن بدین هدفها مشکلات را مرتفع نمود که در درجه اول مسئله مدیریت است که متأسفانه در اکثر دستگاههای ما مخصوصاً کارخانه ها بصورت سوء مدیریت و حتی عدم مدیریت مشاهده میشود و جای آن دارد که دولت موضوع مدیریت را بیشتر مورد توجه قرار داده و اقدام بتأسیس دفتر مدیریت فنی در منطقه اصفهان نموده و مدیریت فنی کارخانه ها را بعهده بگیرند و این هیئت مخصوصاً با رقام استهلاك ماشین آلات رسیدگی نموده و نسبت بتمویض و تبدیل ماشینهای فرسوده بماشینهای جدید اقدام کند و در همین موضوع فاصله منابع تولید مواد اولیه با کارخانه ها میباشد در حال حاضر کارخانه های اصفهان یکی از بزرگترین خریداران پنبه مازندران و کرگان و خراسان است و حال آنکه منطقه وسیع جرقوبه اصفهان و دهات دیگری در این استان استعداد کشت پنبه را داشته ولی بعلت بی آبی و نداشتن وسیله کافی ساکنین آن بسوی شهرها روانه شده اند.

رئیس - شما بعنوان موافق صحبت میکنید این صحبتها را بگذارید برای موقع دیگری.

صائب - جناب آقای رئیس، مشکلات کارخانجات است. چند جمله دیگر مانده از طرفی صادرات پشم و پنبه بیشتر مورد توجه دولت میباشد تا مصرف داخلی و لذا بایستی کاری کرد که هم سطح کشت پنبه در مناطقی که کارخانه ها وجود دارد بالا رفته و هم صادرات پنبه و پشم را محدود نمایند که قیمت این مواد گران نشود اگر پنبه و سایر مواد اولیه کارخانه ها ارزان تهیه شود میتوان امیدی با اجرای قانون سهم کردن کارگران در سود و بهره کارخانه ها داشت و الا بوضع فعلی با اجرای عملی این قانون چیزی عائد کارگران نخواهد شد. سومین موضوع تغییر

قانون تجلیت و ترتیب صحیح دادن برای تشکیل شرکت های سهامی است که بشود سرمایه های جزئی را با تشکیل شرکت های سهامی بکار انداخت و مخصوصاً مؤسسه بورس را برای حفظ و معامله سهام شرکتهای بوجود آورند موارد دیگری از قبیل تشکیل آموزشگاههای حرفه ای، طرز حسابداری صحیح صنعتی، انبارهای عمومی، بازاریابی، نظارت صنعتی و نظارت در نحوه خرید مواد اولیه و فروش محصولات کارخانه ها میباشد که باید مورد توجه کامل قرار گرفته و حتی کارخانه هایی که طبق موازین اقتصادی و قانونی کار کرده و وامهایی را که گرفته اند بجا بمورد خرج کرده و باز احتیاج بکمک دارند بآنها مساعدت کنند. (پرویزی - این فرمایشات صحیح است ولی مربوط به لایحه نیست) مربوط به لایحه است دولت باید در مورد کارگران و کارخانجات احساس مسئولیت بیشتری بنماید و با اتخاذ تدابیر لازم به وضع کارگران ایران بهبود بخشد، بایستی قانون کار و بیمه های اجتماعی نیز با احتیاجات روز و انقلابی که بوجود آمده هم آهنگی پیدا نماید باید برای اینکه کارگران لااقل حداقل زندگی را داشته باشند قوانین مفید و مؤثری تهیه و تدوین نمود تا این طبقه زحمتکش با خیال راحت و آسایش روح بتوانند بیشتر بمملکت خدمت کنند در اینجا لازم میدانم بنام کارگران ایران از اعضاء محترم کمیسیون های کار، اقتصاد، دادگستری که با علاقمندی کامل در جلسات متعدد شرکت فرموده و این لایحه را بررسی نموده اند تشکر کنم (صحیح است - احسنت) و در اینجا هم ذکر خیری از مرحوم مهندس عدل که میشود گفت در پای این لایحه جان خود را فدا کرد باید بشود در اینجا برای شادی روح آن مرحوم ذکر می نمایم البته در صورتیکه نمایندگان محترم دولت مخصوصاً جناب آقای وزیر کار در این جلسه قبول کنند در آیه نزدیک درباره کلیه مواضع و مشکلات کارخانه ها و جلوگیری از اخراج کارگران راه چاره ای بیفته نشد و لوایح آنرا تقدیم کنند رأی موافق خواهم داد. پیشنهادهای اصلاحی هم دارم که تقدیم مقام ریاست میکنم.

رئیس - در کلیات لایحه پیشنهاد کفایت مذاکرات از آقای پاینده رسیده. آقای بالاخانلو مخالفید بفرمائید. بالاخانلو - عرض کنم لایحه ای که بمجلس آمده بسیار لایحه لازمی بوده است ولی بنظر بنده لایحه کافی

نیست. عادت بر این شده است که مادر کارها آنقدر صبر میکنند. یک خراب کاری پیش میآید بعد از آن بفکر اصلاح میافزیم و این لایحه لایحه‌ای است که دولت منحصرأ برای حفظ حقوق کارگر و برکشت اعتباراتی است که بکارخانجات بدون مطالعه داده هدف این است که اعتباراتی که گرفته‌اند اشخاص از دولت پول دولت را حیف و میل کرده‌اند بتواند دولت این پولها را بر گرداند و مؤسسات صنعتی جدید کومک کند و حتی کارگران هم حقوقشان ضایع نشود ولی بنده عقده‌ام بر اینست که دولت باید این لایحه ای که داده با فاصله لایحه دیگری بیاورد که متضمن کلیه مسائل راجع بوجود آمدن کارخانجات بانوجه با احتیاجات کشور و اینکه آیا ممکن است ما بحتاج مردم کدا کثراً متأسفانه از کشورهای خارجی وارد میشود به چه نحو و به چه کیفیتی در مملکت تهیه شود و اجناس مشابه بهیچوجه وارد مملکت نشود. بنده با اجازه آقایان میخواهم یک مواردی را که یک قسمتش هم مربوط بهمین لایحه میشود و بطور شده که دولت این لایحه را به مجلس آورده عرض بکنم.

رئیس - آقای بالاخانلو راجع بکفایت مذاکرات بفرمائید.

بالاخانلو - بله، راجع بکفایت مذاکرات است. عرض کنم یک مشکلی که برای دولت بوده است و موجب شده است که این لایحه را به مجلس بیاورد عمل دولتها بوده است، بنده معتقدم موجب این مشکل خود دولت بوده است زیرا می روند اجازه میدهند مثلاً کارخانه فوس سازی در مملکت وارد شود کارخانه را وارد میکنند بدون اینکه بدانند احتیاجات مملکت چقدر است، بعد یکی دیگر میآید اجازه میخواهد روی خاله خانجایی بازی باو هم اجازه میدهند وقتی این دو تا میآیند باهم توافق میکنند که نرخ را ثابت نگه دارند بعد اجازه میدهند به یک تاجر سوم که نظیر این جنس را از این بیاورد (صحیح است) این جنس میآید وارد مملکت میشود. باو میگویند این غیر مجاز است بیاور. بعد این را در کمرک حراج میکنیم خودت بخر، این جنسی که بدون کمرک، بدون انبارداری میآید بیازار ارزان تر تمام میشود برای تاجر سومی و آن دو تا تاجری که آمده‌اند کارخانه وارد مملکت کرده‌اند

پدرشان درمی آید نه دولت به حقوقش میرسد و نه آنها میتوانند کار بکنند و از سرمایه‌شان استفاده کنند کارخانه‌ای است در کرج برای آب میوه گیری الان دو سال ونیم است در کرج افتاده زنگ زده شرکت میگوید من پانصد هزار تومان دیگر پول میخواهم که مواد اولیه این را بخرم این راهش کمک نمی کنند وضع کارخانه قند همدان را هم چند جلسه قبل بعرض آقایان نمایندگان محترم رساندم دو سال ونیم است ۵۵ میلیون تومان پول دولت داده است. آن روزی که دولت این پول را میدهد بکارخانجات چرا مطالعه نمی کند؟ (صحیح است) و چرا ناظر نمی گذارد و پس از اینکه حیف و میل کردند و پول را بردند بکشورهای خارجی قرض بدهند آنوقت چنین لایحه‌ای میآورند بطوریکه در مقدمه عرض کردم این لایحه خیلی لازم است ولی کافی نیست باید لایحه دیگری دولت به مجلس بیاورد که آن لایحه متضمن طرحهای اساسی در بوجود آوردن کارخانجات لازم برای مملکت باشد؛ نه کانادا درای، سو، اینها کارخانجات نیستند، بنده چند روز پیش وزارت دارائی بودم دیدم هشتاد کامیون را در محوطه وزارت دارائی برده اند توفیق کرده‌اند چرا؟ برای اینکه مالیات نداده اند. چرا از روز اول اجازه دادند؟ چرا وام دادند، چرا اجازه دادید که این کارخانه‌ها را بیاورند حالا که آورده اند هشتاد تا کامیون هشتاد تا شوفر میخواهد هشتاد تا شاکر شوفر میخواهد ۱۶۰ خانوادۀ اداره میشود. چرا برای این فکر نمیکنید؟ چرا تسهیل فراهم نمیکنید؟ چرا بدهی آنها را تقسط نمیکنید و نظایر این، حالا مسأله این است که ماهمه کارها را آخر میکنیم بعد از این که همه عملیات را خراب کردیم همه سرمایه‌ها تلف کردیم و به باد فساد داریم آنوقت بفکر این می‌افزیم که کارخانجات را صاحب کنیم و اداره کنیم این صحیح نیست.

رئیس - آقای بالاخانلو وقت شما تمام شد.

بالاخانلو - یک دقیقه دیگر اجازه بفرمائید. بنده از فراه کسیون ششم بهمن (عده‌ای از نمایندگان ایران نوین) از آقایان اکثریت استدعا میکنم نسبت ببینشهاد بنده در تهیه طرح بوجود آوردن حمایت واقعی صنایع موافقت بفرمائید این مسئله مربوط به اقتصاد مملکت است. اقتصاد مملکت یک چیز پیش یا افتاده‌ای نیست باید بفکر اساس کار بود و

این مملکت احتیاج به صنعت دارد بنده معتقدم این لایحه اگر بطور ناقص تصویب شود خطر ناک است برای حیثیت مملکت مضرت و صنعتی که الان بنایات خاصه علیحضرت همایون شاهنشاهی شروع شده و دارد رونق میگردد در نطفه خفه خواهد شد، تجار دیگر اعتماد نمیکنند که کومک کنند، بانکها هم برای عملیات گذشته سلب اعتمادشان شده آنها هم کومکشان را قطع کرده‌اند اینکار بجائی نمیرسد. یک لایحه‌ای باید بیاید که آن لایحه واقعا حمایت صنایع باشد. عرض دیگری ندارم.

رئیس - آقای وزیر کار.

وزیر کار - مطالبی که آقایان فرمودند بسیار بجای و مورد خودش بسیار مطالب صحیحی است، بابتی اقتصاد مملکت در یک برنامه اقتصادی بویژه ارشادی تهیه شود و یکمده‌ای از جوانان و اشخاص اقتصاددان مشغول تهیه آن هستند و امیدوارم در آینده همینطور بشود، ولی چون وقت تنگ است بطور خلاصه عرض میکنم منظور از این قانون هیچ این بحثهایی که آقایان فرمودند نیست. کارخانجاتی در مملکت وجود دارد و در موردی ممکن است احياناً صاحب آن فوت کند، وقتی فوت کرد وراثتی وجود دارند، کارخانه تعطیل میشود، کارخانه که تعطیل شد این کارخانه ممکن است سه هزار تا چهار هزار اتا کارگر داشته باشد که تا آن قانون انحصار وراثت که چندین ماه طول دارد درست شود شاید یکسال طول بکشد دولت در این موقع میآید کارخانه را اداره میکند تا این قانون بگذرد فرض بفرمائید در یک کارخانه‌ای یک کسی پولی قرض گرفته است و پولش را نداده اجرا نمیشود قوانین دیگری صادر شده کارخانه تأمین شده کارخانه تعطیل میشود، پنج، شش هزار نفر کارگر دارد این کارخانه حالا بنده وارد بحث زبانهای اقتصادی نمیشوم اجرائیه صادر میشود طبق قانون باید تأمین بشود کارخانه تعطیل میشود کارگر بیکار میشود باقتصاد مملکت لطمه میخورد در این باره اجازه بفرمائید که (یکی از نمایندگان) - اسمش را درست کنید اجازه بفرمائید اسمش هم درست است ماموارد دیگری مشابه این داریم البته ما معتقدیم که سرمایه دار میتواند سرمایه‌اش را از هر راهی که منافع بیشتر داشته باشد بانوجه بقوانین مملکتی بکار بیندازد و آن قسمت های اقتصادی را در نظر

بگیرد تا این حمایت را بکنیم که آن صنعت خاص در این موارد بکار برده در این قانون ذکر شده در این موارد از آن حمایت بشود بنفع کارگر بنفع اقتصاد و بنفع همان سرمایه‌دارا کارخانه چند سال متوقف بشود در اثر مرور زمان زنگ میزند و از بین میرود بحثی که آقایان فرمودند خیلی صحیح است برای آن هم مشغول تنظیم قانونی هستیم بنام نظارت صنعتی که چه جور کارخانه بوجود بیاید چه جور حمایت بشود من تصور میکنم خیلی ساده است مثلاً در این موارد اگر کسی فوت کرد چه میشود فرض بفرمائید کارخانه شهناز اصفهان خوشخانه یک وسیله‌ای پیدا شد صاحبش ورته‌ای نداشت و برادرش آمد کارخانه را فوری گرفت اگر فرض کنیم که هفت، هشت نفر نقضای انحصار وراثت میکردند این چه جور میشود این فقط در این مورد است از نظر نظارت صنعتی، از نظر طرز امر صنعتی، البته یک لایحه جدا گانه‌ای تنظیم میشود و تقدم میشود (صحیح است) البته قانون جامعی باید تهیه شود برای مملکت و بموقع اجرا گذارده بشود (احسن).

رئیس - بکفایت مذاکرات در کلیات این لایحه رأی میگیریم خانها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمائید (اغلب برخاستند) تصویب شد رأی گرفته میشود بهور در شور موآرخانه‌ها و آقایانیکه موافقت قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده اول قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

- ماده ۱۹** - بمنظور حمایت از صنایع داخلی و جلوگیری از تعطیل کارخانه های کشور در موارد مندرج در این قانون هیتی بشوح ذیل:
- ۱ - نماینده وزارت کار و خدمات اجتماعی.
 - ۲ - نماینده وزارت اقتصاد.
 - ۳ - نماینده سازمان برنامه.
 - ۴ - نماینده اطاق صنایع و معادن ایران.
 - ۵ - یک نفر کارشناس در امور صنعتی یا اقتصادی با انتخاب وزارتین اقتصاد و کار و خدمات اجتماعی.
- در وزارت اقتصاد تشکیل مییابد هیئت مزبور که هیئت عالی حمایت از صنایع نامیده میشود دارای شخصیت حقوقی بوده و اعضاء آن بموجب پیشنهاد وزارتخانه ها و مؤسسات مربوط و تصویب هیئت وزیران تعیین میشود و تغییر آنها نیز بهمان ترتیب عملی خواهد شد.

رئیس - آقای پاینده بعنوان مخالف صحبت میکنند. **پاینده** - مخالفت بنده یعنی بعنوان مخالفت بنده بایک طرحی که الان بنظر میآید طرح مفیدی باشد در شرائط موجود جنبه اصلی ندارد یعنی با اصل ماده، با اصل طرح مخالفتی ندارم (سعیدوزیری - در واقع شوخی میفرمائید) نخیر، جدی عرض میکنم چون این طرح در حقیقت بوجود میآید برای رفو کردن یکی از درید کیهانی که از یک قانون دیگری بوجود آمده که آنهم در زمان خودش قانون خوبی بوده بعد هم بنظر آمده که چندان، آنطوریکه بنظر میآمده است یک قانون ایده آل نبوده است. امیدوارم انشاء الله این قانون حاصلش بهتر از قانون گذشته باشد اگر چه متأسفانه بنا بر بیانی که دارم و ملاحظه همه آقایان دارند از این جهت همه موافقت که خیلی نمیشود امید داشت که نتیجه این قانون خیلی بهتر از آن باشد که این قانون تابع آن میشود، معذک بهر حال قانونی است آمده است بمجلس بایستی اول تصویب کرد و با اجرا گذارد تا بعد معلوم شود که معایش چیست اما در این قانون، در این ماده، بنده دو تا اشکال میبینم در بنده و مخصوصاً توجه آقای وزیر کار و مخیر محترم را جلب میکنم، میگوید: «یک نفر کارشناس در امور صنعتی یا اقتصادی» بنده معنی این (با) را نفهمیدم، چون یک واحدی که کارخانه است یک جنبه صنعتی دارد، یک جنبه اقتصادی، حالا اگر شما این کارشناس را صنعتی انتخاب کردید پس مسائل اقتصادی را کمی میرسند اگر بعکس بنظر اقتصادی چربید آن مسائل صنعتی را کمی میرسند بنده در این مورد یک پیشنهادی تهیه کرده ام که بمقام ریاست تقدیم میکنم که اگر مقتضی دانستند مطرح بفرمایند در این باب دیگر عرضی ندارم.

رئیس - آقای سیفی.

سیفی - بنده زیاد روی ماده یک بحثی نمیکنم چون خانمها و آقایان نمایندگان محترم این لایحه را خوب بررسی کرده اند فقط یک ایرادی هست که ضمن موافقت با این ماده یک پیشنهادی هست که تقدیم جناب آقای رئیس میکنم. در این هیأت عالی حمایت از صنایع همه جوانب رعایت شده جز یکی در اطاق صنایع و معادن اکثر آقایانی که اعضاء اطاق صنایع و معادن هستند صاحبان صنایع و کارخانجات هم هستند پس اینجادر این هیأت عالی حمایت از صنایع نمایندگان کار فرما هم زبمدخل هستند که همین

اعضاء هیأت مدیره اطاق صنایع و معادن باشند (صحیح است) و توجهی اینجا بحمايت از حق کارگر نشده است البته ما وزارت کار را قبول داریم در صورتیکه وزارت کار هم مال کارگر است و هم مال کارفرما، اگر اینجا نماینده اطاق صنایع جزء این هیأت نبود ما هیچ حرفی نداشتم ولی چون با بودن نماینده وزارت کار نماینده اطاق صنایع و معادن از هم در این هیأت عالی جدا شده اند پس این حق مسلم طبقه کارگر است که از طبقه کارگر هم نماینده ای در این هیأت منظور شود. در این باب پیشنهادی تهیه کرده ام که تقدیم مقام ریاست میکنم.

رئیس - آقای صفی پور شما موافقت یا مخالف؟

صفی پور - بنده تقاضای تکرار می کنم.

رئیس - آقای فرچورلو.

مخیر کمیسیون کار و امور اجتماعی در مورد دیالکت جناب آقای پاینده، که فرمودند در بنده ماده یک را نوشته شده یک نفر کارشناس در امور صنعتی یا اقتصادی اینجا لازم است توضیح عرض کنم خدمتشان چون در بند های قبلی نماینده وزارتخانه های مربوط پیش بینی شده اند که عبارتست از نماینده وزارت کار و خدمات اجتماعی نماینده وزارت اقتصاد، نماینده سازمان برنامه و نماینده اطاق صنایع و معادن این (با) برای این نوشته شده است که اگر هر یک از این نماینده ها در رشته خودشان ضعیف یا قوی باشند دست دولت باز باشد که آن نماینده ایکه قوی است انتخاب کند فی النثل اگر نماینده وزارت اقتصاد نماینده قوی هست و یک فرد اقتصاد دان هست دیگر احتیاج نیست که مجدداً یک فرد اقتصاد دانی معرفی بشود و در این جا بهتر است متخصص در امور صنعتی باشد یا بالعکس اگر نماینده سازمان برنامه یک فرد صد درصد صنعتی بوده بهتر است در اینجا یک فرد اقتصادی پیش بینی شود این کلمه (با) برای این است و صد درصد در جای خودش استفاده خواهد شد و اگر موکول بکنیم باینکه یک فردی هم تخصص و اطلاعات صنعتی داشته باشد و هم تخصص و اطلاعات اقتصادی ممکن است که یک فردی باین خصوصیات کمتر پیدا بشود. (پاینده - دوناست یکی صنعتی و یکی اقتصادی) اما در جواب آقای سیفی که فرمودند بحق کارگر اصولاً در این لایحه توجه نشده بنده میخواستم عرض کنم که

قسمت اعظم این لایحه اصولاً برای احقاق حق کارگر است یعنی کارخانه ای تعطیل میشده یکی از عللی که اینجا ذکر شده کارخانه که تعطیل شد کارگر بیکار میشود و حقش از بین میرود و بیکار است صد درصد و این هیأت حمایت از صنایع وارد عمل میشود کارخانه را براه میاندازد وقتی کارخانه براه افتاد دیگر کارگر حقش از بین نمیرود یعنی کارگر که بیش از این یک کارخانه ای کار بکند و حقوق و مزایایش را بگیرد دیگر حقی ندارد وقتی کارخانه را دولت و این هیأت بکار بندازد و حقوق و مزایای کارگران طبق سنوات گذشته پرداخت شود این بهترین حقی است که کارگر میتواند داشته باشد ولی اینکه میفرمایند کارگر را در گردش کارخانه یعنی در این هیأت بگذارند و در اینکار بهیچ وجه بکنند این کار مغایر اصولی است که در تمام قوانین کار و قوانین دیگر هست که اصولاً کارگرها منع شده اند از اینکه در اداره امور کارخانجات دخالت داشته باشند و اگر ما این کارگر را بگذاریم در این هیأت حمایت خه دبخود بکنیم عمداً خله ای در امور مدیریت خواهد شد این است که کارگر اینجا ذکر نشده است برای اینکه اصولاً حقش در این هیأت بگذاریم و حفظ شده است و از طرفی اگر بخواهیم کارگر را در این هیأت بگذاریم این غیر مستقیم دخالت در مدیریت کارخانه است که گمان نمیکنم خود جناب عالی، و سایر رفقای کارگر هم صلاح بدانند که در امور مدیریت کارخانه کارگر دخالت داشته باشد. (موقر - بعد از سه ماه اگر کارخانه را هیأت عامل تعطیل کرد تکلیف کارگرهای آن کارخانه چه میشود؟) بنده در موقع خودش جواب عرض خواهم کرد ولی چون فرمودند عرض میکنم در قانون کار در ماده ۳۳ قانون کار صد درصد تصریح شده است و تکلیفش روشن شده است که هر کارخانه ای که تعطیل شد طبق قانون کار شکایاتی با ادارات کار محل میکنند و ادارات کار موظفند طبق ماده ۳۳ قانون طرف سروزشکایات آنها رسیدگی کنند و یک مزایایی بعنوان مزایای اخراج با آنها تعلق میگیرد که در این مورد هم در کمیسیون مخصوصاً تصریح شد که اگر کارخانه ای تعطیل شود از طرف هیأت بازم این هیأت کارفرما شناخته میشود و مشمول این ماده ۳۳ قانون کار خواهند بود.

رئیس - آقای مهندس بهبودی مخالفید بفرمائید.

دکتر مهندس بهبودی - بنده بعنوان مخالف میخواستم استفاده بکنم و از مقام وزارت کار سؤال بکنم اگر ممکن است توضیح بفرمایند که این نمایندگانیکه انتخاب خواهند فرمود در چه مقام و در چه درجه ای هستند و من تصور میکنم که در قانون باید صراحت داشته باشد که در چه درجه ای خواهند بود و الا صرفاً نماینده وزارت کار و نماینده وزارت اقتصاد تصور میکنم که کافی بمقصود نباشد و باید قید شود که لااقل از چه درجه و از چه رتبه ای کمتر نباشد و تصور میکنم که نماینده وزارت دادگستری هم باید لزوماً در این هیأت شرکت کنند چون مطالب حقوقی خواهد بود و نبودن نماینده وزارت دادگستری تصور نمیکنم زیاد مطبوع باشد این است که تقاضا میکنم اگر امکان داشته باشد توضیحی بفرمائید و اگر هم لازم باشد بنده پیشنهادی در این مورد تقدیم میکنم مخصوصاً در مورد شرکت نماینده وزارت دادگستری.

رئیس - آقای وزیر کار.

وزیر کار - طبیعتاً است که تشکیل یک همجوشی شورای که دارای یک چنین اختیاراتی است از مقامات عالی رتبه وزارت خانه ها خواهد بود این قطعی است که اینجا یک کار اجرائی است و وزیر مسئول قطعاً از اشخاص بصیر و مطلع و مقامات عالی در حدود مدیر کلّی و واقعاً کسیکه معتقد باین کارها باشند انتخاب خواهند کرد اما در خصوص شرکت نماینده وزارت دادگستری در این هیأت که بنده شخصاً هم علاقه داشتم حضور داشته باشد پس از بحث مفصل باین نتیجه رسیدیم چون هر کسی ممکن است مرتکب خطائی بشود در این شورا، بفرض مجال ممکن است یک اشتباهی رخ بدهد، کسی که باید رسیدگی بکند بخطای آنها وزارت دادگستری است و چون بعدها امکان رسیدگی خواهد داشت و در حقیقت وزارت دادگستری ناظر بر اجرای قانون است صلاح دیدیم که در کار اجرائیش دخالت نداشته باشد (صحیح است).

رئیس - آقای یغمائی کیهان مخالفید یا موافق؟

(یغمائی کیهان - مخالفم) آقای مرتضوی مخالفید یا موافق؟ (مرتضوی - بنده یک توضیحی دارم) آقای دکتر عدل جناب عالی موافقت یا مخالف؟

دکتر عدل - بنده اجازه صحبت نخواستم.

رئیس - آقای بغمائی کیهان بفرمائید تشریف بیاورید.

بغمائی کیهان - با کمال تأسف در این لایحه هیچ بمردم و طبقات مختلف توجه نشده از نظر هیأت عالی بطور کلی نمایندگانی هستند از وزارت اقتصاد و با وزارت کار و سازمان بر نامه و با انتخاب وزارت کار و وزارت اقتصاد و با از دستگاه دولت بنده تقاضا دارم از جناب آقای وزیر کار پیشنهادی هم تقدیم کردم به پیروی از نیت عالی شاهنشاه در مورد سپردن کار مردم بمردم اجازه بفرمائید در این موقع که در مملکت اطاق بازرگانی باین آبرومندی داریم این انتخاب کارشناس اقتصادی با صنعتی با انتخاب اطاق بازرگانی باشد تا کارها مورد قبول مردم واقع گردد (صحیح است) آینه که نماینده دستگاههای دولت نماینده اطاق صنایع نماینده اطاق صنایع است ولی برای اینکه تعدادی مردم در سر نوشت خودشان مداخله داشته باشند در یک هیأت عالی که در این مملکت باید گذار کارهای خیلی بزرگی خواهد بود اجازه بفرمائید که انتخاب این کارشناس بعهده اطاق بازرگانی مرکز باشد (صحیح است)

رئیس - آقای دکتر هدایتی.
دکتر هدایتی - اگر این مطالب بعنوان پیشنهاد مطرح است بنده عرضی دارم.

رئیس - موقعی که پیشنهاد مطرح شد بفرمائید دیگر راجع بماده اول نظری نیست (اظهاری نشد) پیشنهادات قرائت میشود.

(پیشنهاد آقای معتمدی شرح زیر قرائت شد)
مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی
پیشنهاد مینماید: در بنده از ماده یک بعد از کلمه کارشناس در امور صنعتی و اقتصادی جمله زیر: «که لااقل سه سال در کارخانه ها سابقه مدیریت داشته باشد» اضافه شود. معتمدی.
رئیس - آقای معتمدی توضیح بفرمائید.

معتمدی - اساس این ماده روی رسیدگی و امور فنی میسر شده ممکن است کارشناسی تعیین شود که سابقه مدیریت در کارخانجات صنعتی کمتر داشته باشد بنابراین بنده پیشنهاد کردم که این کارشناسی که تعیین میشود باید حتماً در امر کارخانه داری مدیریت کارخانجات

صنعتی کار کرده باشد و تخصص داشته باشد.
رئیس - آقای قراچورلو.

قراچورلو (مخبر کمیسیون کار و خدمات اجتماعی) - در مورد پیشنهاد جناب آقای معتمدی این کلمه کارشناس که اینجا ذکر شده منظور این است که در امور کارخانه داری و سیاست مدیریت تجربیاتی داشته ولی اگر اینجای هیچ بنویسیم که سابقه مدیریت داشته باشد باز باید تفکیک کنیم که سه سال سابقه مدیریت در چه رشته صنعتی چون رشته های صنعتی مختلف است در رشته رسیدگی و بافندگی باشد در رشته چرم سازی باشد در رشته بلور سازی باشد و اگر این جا بگوئیم رشته های مختلف متخصصین و کارشناسان متعدد میخواید که در آن رشته سابقه خدمت داشته باشند و واقعاً این همه ما موربا تفکیکی که شده شاید کوشش لزوم نداشته و باین ترتیب ممکن است در دستگاه دولت وجود نداشته باشد این است که این ذکر شده کارشناس تمام این قسمتها در کلمه کارشناس نهفته است و در نظر گرفته خواهد شد.

رئیس - آقای معتمدی نظری دارید؟ (معتمدی - پیشنهادم رایس گرفتیم) آقای معتمدی پیشنهادشان را پس گرفتند. پیشنهاد دیگری قرائت میشود.
(پیشنهاد آقای صائب بشرح زیر خوانده شد)

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی
در مورد لایحه حمایت صنعتی و جلوگیری از تعطیل کارخانه های پیشنهادات و اصلاحاتی را بشرح زیر تقدیم میدارم: ماده یک به ترتیب زیر اصلاح شود.

بمنظور حمایت از صنایع داخلی و جلوگیری از تعطیل کارخانه های کشور در موارد مندرج در این قانون هیئتی بشرح زیر در وزارت اقتصاد تشکیل خواهد شد (بدین ترتیب عبارت اول سطر ۱۶ در وزارت اقتصاد تشکیل می باید حذف گردد کلیه جملاتی که بنام وزارت کار و خدمات اجتماعی میباشد بنام وزارت کار و امور اجتماعی تبدیل گردد. صائب

رئیس - آقای قراچورلو.
قراچورلو (مخبر کمیسیون کار و خدمات اجتماعی) - البته این پیشنهاد جناب آقای صائب که جمله (در وزارت اقتصاد تشکیل می باید) را بالا بوییم تفاوتی در معنی نمیدهد مآلا همینطور است چون هیچ تفاوتی در منظور لایحه نمیکند

این است که بنظر بنده مانعی ندارد در مورد پیشنهاد دوستان که وزارت کار و خدمات اجتماعی بوزارت کار و امور اجتماعی تبدیل شود چون هنوز لایحه تبدیل نام وزارت کار و امور اجتماعی بتصویب نهائی نرسیده این است که ما الان این تغییر را قانوناً نمیتوانیم بدهیم ولی وقتی این قانون بتصویب نهائی رسید یعنی مجلس سنا تصویب کرد و بتوشیح اعلیحضرت همایونی رسید البته تمام این کلمات خود بخود اصلاح خواهد شد ولی چون هنوز بتصویب نهائی نرسیده تغییر آن صحیح نیست.

رئیس - آقای صائب.
صائب - بنده قانع شدم چون قسمت اول را قبول فرمودند و قسمت دوم هم فعلاً اشکالی ندارد.
رئیس - قسمت اول پیشنهاد آقای صائب یک مرتبه دیگر قرائت میشود و بعد نسبت بآن رأی گرفته میشود.
(بشرح سابق قرائت شد)

رئیس - قسمت اول پیشنهاد آقای صائب اصلاح عبارتی است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) خانمها و آقایانی که با قسمت اول پیشنهاد آقای صائب موافقت خواهند میکنم قیام فرمائید. (عده قلیلی برخاستند) تصویب نشد. (بعضی از نمایندگان - مادرست نفهمیدیم) خواهش میکنم خانمها و آقایان متوجه باشند در موقعی که اعلام رأی میشود در صورتیکه علاقمندند که رأی بدهند کاملاً قیام فرمائید چون باندازه کافی برخاستند متأسفانه تصویب نشد: خواهش میکنم از این بعد دقت بفرمائید که قیام فرمائید.

دکتر الموتی - آقای صائب پیشنهاد کرده اند کلمه «تاسیسات» هر جا هست به «مؤسسات» تبدیل باید.
خانم تربیت - تاسیسات هم مؤسسات بشود صحیح است.
رئیس - این اشتباه چاپی بوده احتیاج برای ندارد پیشنهاد دیگری قرائت میشود.
(پیشنهاد آقای پاینده بشرح زیر قرائت شد)
پیشنهاد میکنم در بنده ماده اول لایحه بجای جمله «یک نفر کارشناس در امور صنعتی اقتصادی» چنین نوشته شود

این است که بنظر بنده مانعی ندارد در مورد پیشنهاد دوستان که وزارت کار و خدمات اجتماعی بوزارت کار و امور اجتماعی تبدیل شود چون هنوز لایحه تبدیل نام وزارت کار و امور اجتماعی بتصویب نهائی نرسیده این است که ما الان این تغییر را قانوناً نمیتوانیم بدهیم ولی وقتی این قانون بتصویب نهائی رسید یعنی مجلس سنا تصویب کرد و بتوشیح اعلیحضرت همایونی رسید البته تمام این کلمات خود بخود اصلاح خواهد شد ولی چون هنوز بتصویب نهائی نرسیده تغییر آن صحیح نیست.
رئیس - آقای صائب.
صائب - بنده قانع شدم چون قسمت اول را قبول فرمودند و قسمت دوم هم فعلاً اشکالی ندارد.
رئیس - قسمت اول پیشنهاد آقای صائب یک مرتبه دیگر قرائت میشود و بعد نسبت بآن رأی گرفته میشود.
(بشرح سابق قرائت شد)

رئیس - آقای پاینده.
پاینده - با کمال تأسف باید عرض کنم آنچه جناب آقای مخبر کمیسیون فرمودند برای بنده و مثل این که برای بیشتر آقایانی که شنیدند قانع کننده نبود برای اینکه اگر تکیه به تجربیات بکنیم اصولاً از این هیئتها مطابق تجربیاتی که داریم نتیجه خوبی بدست نمی آید والا خود مطلب هم خیلی روشن است بنده استناد میکنم بعبارت ماده که نوشته است یک نفر کارشناس در امور اقتصادی یا صنعتی، بنظر من باید دوتا باشد اگر مشکل فرد و زوج پیش میاید بنده تصور میکنم این مطلبی که گفته شد چرا پاینده وزارت دادگستری نباشد صحیح است و این که آقای وزیر کار فرمودند که اگر خطائی شد باید بنده وزارت دادگستری ببیند بنده تصور میکنم با استناد فرمایش ایشان میشود گفت وقتی که نماینده وزارت دادگستری آنجا باشد اتفاقاً خطائی نمیشود که محتاج گفتگو و بحث باشد بنابراین بنده در قسمت پیشنهاد آقای بغمائی کیهان و پیشنهاد خودم عرض میکنم که محتاج به دو نفر کارشناس هست ظاهراً یکی در مسائل اقتصادی و یکی در مسائل صنعتی و اینهم بر عایت حق مردم و بتأیید پیشنهاد آقای بغمائی کیهان بنده تصور میکنم که بهتر است این دو نفر را اطاق

بازرگانی انتخاب کند که همایش مقامات دولتی نباشند.

رئیس - چند نفر دیگر از آقایان نمایندگان پیشنهادی شیده این پیشنهاد داده اند قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میشود قسمت اخیر بند ۵ ماده ۱ شرح زیر اصلاح شود:

یکنفر کارشناس مدیریت صنعتی با انتخاب دانشگاه تهران، **دکتر مهندس دکتر معتمد وزیری**.

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید بجای ردیف ۵ از ماده ۱ لایحه حمایت صنعتی عبارت زیر گذاشته شود:

۵ - یکنفر کارشناس در امور صنعتی با اقتصادی - به انتخاب اطاق بازرگانی تهران - **یغمائی کیهان**.

رئیس - بنا بر این اول باید تکلیف پیشنهاد آقای

پاینده روشن بشود. پیشنهاد آقای پاینده دوم رتبه قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنم در بند ۵ ماده اول لایحه بجای جمله

"یکنفر کارشناس امور صنعتی" چنین نوشته شود "یکنفر کارشناس امور صنعتی و یکنفر کارشناس امور اقتصادی

با انتخاب وزارتین اقتصاد و کار و خدمات اجتماعی". پاینده

رئیس - به این پیشنهاد رأی میگیریم خانهها و آقایانیکه با این پیشنهاد موافقت قیام فرمایند (عده کمی

برخواستند) تصویب نشد. پیشنهاد دیگری قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میشود قسمت اخیر بند ۵ ماده ۱ شرح زیر اصلاح شود: یکنفر کارشناس مدیریت صنعتی، با انتخاب

دانشگاه تهران. **دکتر مهندس دکتر معتمد وزیری**.

رئیس - آقای یغمائی کیهان.

یغمائی کیهان - دانشگاه تهران نمیتواند در مردم رادرك كند اطاق بازرگانی صلاحیتش بیشتر است.

رئیس - آقای دکتر هدایتی.

دکتر هدایتی - چون منعی ندارد که دولت از این کارشناسان دانشگاه انتخاب کند نظر جناب آقای دکتر

مهندس تأمین است ولی حصرش ایجاد اشکال میکند.

وزیر کار - نظر آقایان تأمین است.

رئیس - آقای دکتر مهندس پیشنهادتان را پس گرفتید؟

دکتر مهندس - بنده پس میگیرم.

دکتر معتمد وزیری - اجازه بفرمائید توضیحی عرض کنم.

رئیس - بفرمائید.

دکتر معتمد وزیری - بنده با تأیید فرمایشات جناب

آقای یغمائی کیهان در مورد صلاحیت اطاق بازرگانی

برای اظهار نظر و اینکه حقیقتاً وضع بسیار خوبی که ما از

دور میشویم پیدا کرده است خواستم عرض کنم این پیشنهادی

که شد برای این نیست که ما اطاق بازرگانی را برای این

کار ذی صلاحیت ندانستیم بنده شخصاً این اعتقاد را ندارم

و معتقدم که اطاق بازرگانی یکی از مؤسسات بسیار خوب

و آبرومند و مفید مملکت است اما اینکه این پیشنهاد

زا کردیم که از دانشگاه تهران انتخاب شود برایش يك

دلالتی داشتیم اول اینکه مدیریت صنعتی بطور کلی يك

رشته علمی نوذاری است که در مملکت ما

سابقه اش بیشتر از ده سال نیست که وارد شده

یعنی از روز اول که این کلمه در ایران به گوش

ما خورد از ده سال پیش است و شروع میشود از دانشگاه

تهران و مؤسسه علوم اداری و بازرگانی و در این رشته

افزادی هستند که تمام معنی تخصص دارند و کارشناس

مدیریت صنعتی هستند و تالیفات و کتابهایی دارند که

مورد استفاده سازمانهای مختلف دولتی و غیر دولتی است

این بود که پیشنهاد کردیم چون اینجا مرکز است که

در آن مسائل مربوط به مدیریت علمی از راه علمی مورد

بحث و تجزیه و تحلیل قرار میگیرد بنا بر این اگر قرار باشد

که هیئت تشکیل بشود برای يك چنین مسئله باین مهمی

بی مناسبت نیست از دانشگاه تهران و از آنهایی که در

این رشته تحصیل نموده اند و تجربه دارند و در دانشگاه تهران

وجود دارند از وجودشان استفاده بشود. این پیشنهاد دلیل

دومی داشت و این بود که وزارت کار و خدمات اجتماعی و

وزارت اقتصاد افرادی را در این هیئتها بدارند بنده ۳۰ در

نظور گرفته است که نمایندگان وزارتخانهها در این هیئتها

عضویت داشته باشند و يك قدری میشود گفت تا حدی این

شأنه به ذهن متبادر میشود که ممکن است سیاست یک قدری

دخالت بکنند در اموری که مردم باید انجام بدهند و بدست

مردم باید اداره شود این پیشنهاد آن منظور را هم تأمین

میکند که با بودن يك فردی که عضو دانشگاه است و جزو

دستگاه دولت و قوه مجریه نیست تا حدی هم رعایت بینظری

بیشتر ممکن است بشود و هم رعایت اصول مدیریت علمی

ممکن است بیشتر بشود و یک قدری بجای اینکه جنبه سیاسی

پیدا کند این هیئت جنبه علمی پیدا میکند و اصلاح کار را

بیشتر در نظر میگیرند و این مطلب را هم اضافه کنم که

بنده نمیخواهم يك تریبی در مملکت پیش بیاید که هیچوقت

صنایع ما به مرحله ای برسد که باین وضع بشود از شان

حمایت نمود و امیدوارم با وضعی که برای اقتصاد مملکت

پیش آمده هم وضعشان خوب بشود و هم بدون احتیاج به

کمک دولت بتوانند کار و سرمایه خودشان را آنطوریکه

در نظر داشته اند و هدفشان بوده اعمال و اجرا بکنند و باین

توضیحاتی که عرض کردم اگر آقایان موافق نباشند بنده هم

عرضی ندارم و حاضر پیشنهادم را پس بگیرم (آفرین)

رئیس - پیشنهادتان را پس گرفتید (دکتر معتمد

وزیری - بله) آقای وزیر کار بفرمائید.

وزیر کار - بنده مثل اینکه شنیدم آقایان پیشنهاد

خودشان را پس گرفتند و ضمناً تشکر میکنم که بطور کلی

نظر آقایان تأمین است اینجاقید شده است که این کارشناس

از کجا انتخاب بشود مسکن است که کارشناس خوب از

دانشگاه باشد در قسمت انتخاب اطاق بازرگانی اگر لایحه

بازرگانی بود لازم میشد که از اطاق بازرگانی باشند ولی در

حقیقت این کار اداره کردن کارخانه است دخالت اطاق

بازرگانی در اینجا ضرورت ندارد و مربوط به اطاق صنایع

است چون این لایحه مربوط به صنعت است و اگر لایحه ای

آوردیم توزیع کالا ضرور خواهد بود که نماینده اطاق

بازرگانی باشد نه اطاق صنایع (بسیار صحیح است)

رئیس - آقای دکتر معتمد وزیری پیشنهادتان را

پس گرفتید؟

دکتر معتمد وزیری - بله پس گرفتم.

یغمائی - بنده عرضی داشتم در جواب فرمایشات

آقای وزیر کار.

رئیس - وقتی پیشنهادتان مطرح شد بفرمائید

پیشنهاد آقای یغمائی کیهان قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی - محترماً

پیشنهاد مینماید بجای ردیف ۵ از ماده ۱ لایحه حمایت

صنعتی عبارت زیر گذاشته شود:

۵ - یکنفر کارشناس در امور صنعتی با اقتصادی با انتخاب

اطاق بازرگانی تهران - **یغمائی کیهان**.

رئیس - آقای یغمائی کیهان

یغمائی - فرمایشات جناب آقای دکتر معتمد

وزیری همکار محترم بسیار پسندیده بود ولی متأسفانه باید

بعضی اشیا برسانم علت اینکه کور علمی مورد احترام

تمام ملت ایران و بلکه دنیای خارج است اینست که آنرا

مستقل کرده اند که آلوده باین کار نشود تزخیلی بالاست

مقام خیلی بالاست جناب آقای دکتر معتمد وزیری بنده

خیلی معذرت میخواهم اجازه بفرمائید دانشگاه همان ارشاد

مراحل تحصیلی و تدریس را بکنند خیلی بهتر است تا اینکه

بباید در يك کمیسیون آلوده شود خدای نکرده (چند نفر

از نمایندگان - آن را که پس گرفتند) بنده خواستم اینجا

روشن کنم اماموضوع اقتصاد و اطاق بازرگانی، اطاق بازرگانی

از مدتها قبل ۳۰-۴۰-۵۰ سال سابقه دارد و در این مملکت

دارد کار میکند به دردهای اقتصادی وارد است باید برای

حمایت کارخانجات از تجربیات اقتصادی آنها استفاده کرد

و این تجربه را فقط اطاق بازرگانی دارد بنده استدعا می

کنم جناب آقای وزیر کار این بود که اجازه بفرمایند مردم هم

در سر نوشت خودشان مداخله داشته باشند چه عیبی دارد

که اگر لازم شد اطاق بازرگانی يك کارشناس اقتصادی

خدمت جناب آقای وزیر کار باشورای عالی حمایت صنایع

معرفی بکنند البته از اطاق صنایع هم هست اما اگر از نظر

اقتصاد هم باشند بهتر است از اطاق بازرگانی هم باشد بهر حال

اجازه بفرمائید که این کارشناس اقتصادی لاقول از اطاق

بازرگانی دعوت بشود و اینرا اطاق بازرگانی انتخاب کند

بنظر بنده هیچ عیبی ندارد و بنگدار بد مردم هم یک قدری در

این کار مداخله داشته باشند و اینهم مرجعش اطاق بازرگانی

است و خوشبختانه اطاق بازرگانی هم مورد تأیید همه آقایان است

بنده نه تاجر موهبه عضو اطاق بازرگانی هستم و نه قوم و خویشی

در اطاق بازرگانی دارم طرز عملش را دیده ام بنهار آبرو مند

است بسیار خوبست با دنیای خارج ارتباط دارد خوب مطالعه

کرده چه مانعی دارد تمام این عده در کادر دولت هستند
بکنفر هم از دولت نباشد آقایان اینکار چقدر ضرری دارد
(صحیح است - اجتناب)

رئیس - آقای قراچورلو

مخبر کمیسیون کار و خدمات اجتماعی - نظر

جناب آقای یغمائی کیهان در مورد انتخاب يك نفر از اطاق
بازرگانی صدرصد تأمین است برای اینکه اکثریت آقایان
صاحبان صنایع در اطاق بازرگانی هم عضویت دارند وقتی
که نماینده اطاق صنایع انتخاب شود در آن حاضر کت دارد
طبعاً نظرات آقایان بازرگانان هم در نظر گرفته میشود مضافاً
باینکه این يك موضوع صددرصد صنعتی است و اصولاً ارتباطی
به تجارت و بازرگانی و خرید و فروش ندارد (یکی از
نمایندگان صنایع مربوط تجار است) اجازه بفرمائید
این هیئت صد درصد اداره کارخانه را بعهده بگیرد و
کارخانه را از نظر صنعتی اداره میکند اینست که ارتباطی
به تجارت و اطاق بازرگانی ندارد و از طرفی يك کار
موظفی است ممکن است این هیئت جلسات متعدد
و مرتبی داشته باشند و همه روز گرفتار باشند
اینکه میفرمائید چرا همه اش از دولت است برای اینکه
کارمندان دولت عادت کرده اند کار موظف انجام دهند ولی
بکنفر نماینده اطاق بازرگانی را ممکن است اگر دعوتش
کنند شرکت نکند و ضمانت اجرائی هم ندارد که يك نماینده
اطاق بازرگانی صددرصد در تمام جلسات شرکت کند و اگر
این جریان پیش بیاید آنوقت کار این هیئت مختل میشود
اینست که خواستم اجازه بفرمائید که بهمین ترتیب لایحه
تصویب بشود

رئیس - آقای پاینده با پیشنهاد آقای یغمائی کیهان

موافقت با مخالف

پاینده - موافقم

رئیس - آقای دکتر اسفندیار یگانگی با پیشنهاد

مخالفند (دکتر یگانگی - بله) بفرمائید

دکتر اسفندیار یگانگی - بنده نسبت به اصل لایحه

مخالفم ...

رئیس - صحبت اصل نیست

اسفندیار یگانگی - البته اینجاسکوت کردم چون

جناب آقای یغمائی کیهان دوست از جمند بنده يك مطلبی

میشوند و يك بورسی تشکیل میدهند از این نظر بنده با
نظر آقای یغمائی کیهان عرض کردم با اصل لایحه مخالف بودم

رئیس - آقای دکتر اسفندیار یگانگی ۵ دقیقه
وقت جناب عالی تمام شد

رئیس - آقای پاینده بفرمائید

پاینده - بنده در توضیحاتی که مخبر کمیسیون دادند
اتفاقاً تأیید نظر آقای یغمائی کیهان را دیدم نه رد
آن را برای این که مطلب خیلی روشن است
اولاً بنده در يك فرصتی بعرض همه نمایندگان محترم

رسانیدم اینجا مذاکراتی که میشود نباید موضع چپه
گرفتن باشد که یکی چپه بگیرد یکی اصرار کند که
کار من صحیح است و بهر حال بیجری که بشود اسمش را الجاج
گذاشت باید دقت کرد به بیند مفاد لایحه دولت چیست

اینجا میگوید بکنفر کارشناس صنعتی با اقتصاد بکنفر
نماینده اطاق صنایع هم اینجا هست يك اطاق بازرگانی
هم داریم میگویند ندارد پس آقای قراچورلو بیائید مطابق
بیانات خودتان نماینده اطاق صنایع و معادن را از اینجا

بردارید بنده می خواهم به بینم نماینده اطاق صنایع چه
ترجیحی بر نماینده اطاق بازرگانی دارد میفرمائید مطلب
صنعتی است خود جناب عالی می فرمائید مطلب اقتصادی هم
هست چون سازمان مالی هم هست يك اطاق بازرگانی داریم

يك اطاق صنایع که بنده عضو هیچکدام آنها نیستم هیچکس
از آنها راه نمی شناسم چه علتی دارد که يك نماینده
باید در این هیئت عالی که بنده بنده عالی هم غلط است
از اطاق صنایع باشند و از اطاق بازرگانی نباشد این را به

بنده توضیح بدهید تا بنده کسانی که در آن طرف مجلس
هستند و همه شان مخالف هستند قانع بشوم تا بنده از جناب
آقای یغمائی کیهان خواهش کنم پیشنهادشان را پس
بگیرند

رئیس - به پیشنهاد آقای یغمائی کیهان رأی میگیریم
خانم ها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمائید
(عده کمی برخاستند) تصویب نشد (بعضی از نمایندگان -
تصویب نشد؟)

رئیس - خواهش میکنم آقایان دقت فرمائید و
در موقع اخذ رأی توجه کنند و قتیکه رأی گرفته
میشود بچه چیز رأی گرفته میشود

رئیس - پیشنهادی از آقای مرتضوی رسیده است
که قرائت میشود

(شرح زیر خوانده شد)

مقام منبع ریاست محترم مجلس شورای ملی پیشنهاد

مینمایم که قسمت ۵ از ماده ۱ بشرح زیر اصلاح گردد

بکنفر کارشناس صنعتی و بکنفر کارشناس اقتصادی الخ هر تظوی

رئیس - این پیشنهاد نظیر شریک شده بنا بر این قابل

طرح نیست پیشنهاد دیگری قرائت میشود

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

اینجانب پیشنهاد می نمایم نماینده کارگران نیز جزو هیأت

عالی حمایت از صنایع منظور شود سیفی

رئیس - آقای سیفی توضیح بدهید

سیفی - بنده اگر این پیشنهاد را دارم برای اینست

که يك منظوری را فائلم و مختصر ابرض نمایندگان محترم
میرسانم اول عرض کردم قانون کار که تدوین شده منافع دو
جانبه را در نظر گرفته هم کارگر و هم کارفرما را و اگر
قرار بود که نماینده وزارت کار در این هیئت عالی حمایت

از صنایع شرکت میکرد و از اطاق صنایع کسی نبود ما هم
حرفی نداشتیم چون می گفتیم وزارت کار مجری
قانون کار و لوائیح مربوطه است ولسی برای
روشن شدن ذهن آقایان محترم عرض میکنم فاصله يك

یا دو سال پنج شش کارخانه بسیار مهم در این مملکت تعطیل
شده و هر چه کارگر فریاد زده فریادش بجائی نرسیده
در صورتی که همان ماده ۴۶ قانون کار صریحاً نوشته اگر
کارخانه بی را خواستند ببندند دولت اگر متوجه شود که

بخواهند بعللی کارخانه را ببندند خود دولت باید تصرف
کند و در اداره امور آن دخالت نماید نمایندگان کارخانه
زاینده بود که خدمت جناب آقای رئیس مشرف شده
بمادند اینها نوشته اند و ما داده اند ما باید ثابت میکنیم

که بستن این کارخانه بدون علت است برای يك قصد و
منظوری است و ما کتباً ضمانت میدهم این کارخانه را
اداره کنیم و بدعیش را هم بپردازیم و حتی اگر ضرر کرد
ضررش را هم بعهده بگیریم و مزد بگیریم هیچکس زیر
بار نرفت اینجا جناب آقاب مخبر محترم آقای قراچورلو
مثلاً اینکه در اصل مطلب موافق بودند که نماینده کارگر

باشد ولی چون منع قانونی ندارد نمی شود شما ملاحظه بفرمائید این منع قانونی سلب حقی مسلم از طبقه کارگر است. این هیئت عالی فکر نمی کنم هیئت مدیریت اداره کارخانه باشد بلکه یک هیئتی است که هدایت می کند صاحبان صنایع را اینجا صریحاً نوشته است که به تشخیص این هیئت عالی اشخاص یا شخصی بعنوان مدیریت کارخانه انتخاب می شوند چه اشکالی دارد کارگری که توی صنایع ۱۰ سال ۲۰ سال کار کرده با عمل خود خرج این کارخانه را میچرخاند شاید یک پیشنهاد مفیدی از نظر حسن گردش این کارخانه بدهیات بدهد بنابراین بودن کارگر در این هیئت چه ضرری دارد جز اینکه منافع خصوصی را از بین میبرد جز اینکه بودن نماینده کارگری کمی از نظر اطلاعات فنی و گردش کارخانه باین هیئت میبکشد و چون با توضیحی که فرمودند قانع نشدم و اطاق صنایع اکثراً مخصوص نماینده کارفرماست اگر جناب آقای وزیر کار با توضیحات فصیح و بیان بلیغشان تراضی کردند حق کارگر را و ما را قانع فرمودند باینکه چهارم می داشته است که نماینده کارگر را در اینجا منظور نکرده اند قانع شدیم. پیشنهاد من را پس میگیریم (احسن). (بعضی از نمایندگان - پس بگیرید) خودم بهتر صلاح خود را تشخیص میدهم.

رئیس - آقای وزیر کار بفرمائید.

وزیر کار - بنده از فرمایشات آقای سیفی بسیار متشکرم، خودشان میدانند که دولت هدفش از انقلاب شاه و ملت اینست و هر کس بخواهد با بهانه های مختلف این انقلاب را منحرف کند در اشتباه است زیرا که هدف عیارت از حمایت کارگر است هدف حمایت کارفرمای صحیح العمل است هدف صنایع سالم است هدف از کارفرمایی است که سفته بازی نمیکنند (صحیح است) همانطوریکه گفتند اشکالی نداشت که نماینده کارگر باشد ولی این شورای کار عالی اجرائی است شورای مشورتی نیست یک شورائی است که اجرای قانون را در مملکت در اختیار میگیرد و باید با عمل کند و مسئولیت دارد اگر ما خواسته باشیم که نماینده کارگر را بگذاریم بعید نیست که بخواهند نماینده مصرف کنند و ما هم بگذاریم چون آنها هم سهمی دارند در مصرف بگردن اینست که در این مورد ضرورتی پیدا نمیکنند این وظیفه دولت است

وظیفه دولتی است که بعد از انقلاب بهمن آمده و خواهد آمد در آینده هر دولتی که باشد نمیتواند خارج از این وظیفه رفتار کند نمیتواند خارج از حفظ منافع طبقه زحمتکش باشد اینست که نظر آقایان تأمین است و وزارت کار مأمور اجرای این قانون است و مسلماً منافع کارگر را حفظ خواهد کرد و اجازه نخواهیم داد که منافع کارگر از بین برود مخصوصاً اگر ملاحظه کرده باشید یکی از مواد این قانون قید شده که مانع اجرای قانون کار و بیمه های اجتماعی نخواهد بود و ماده ۶ قانون کار در موارد خود اجرا خواهد شد و نظر آقایان تأمین است بنده خواهش میکنم ایشان پیشنهادشان را پس بگیرند تا این قانون زودتر تصویب بشود.

رئیس - آقای سیفی پس گرفتید؟

سیفی - بل این توضیحات و تضمین جناب آقای وزیر محترم کار که مقام مسئولی هستند و در صورت جلسه ثبت میشود بنده پیشنهاد خودم را پس گرفتم (احسن)

رئیس - پیشنهاد دیگری قرائت میشود.

(شرح ذیل قرائت شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی. پیشنهاد مینماید که در ماده اول لایحه حمایت صنعتی نماینده وزارت دادگستری اضافه گردد. با تقدیر احترام ناصر بهبودی.

رئیس - آقای مهندس بهبودی بفرمائید.

دکتر مهندس ناصر بهبودی - در مورد عرضی که در مخالفت با اصل ماده عرض مجلس شورای ملی رساندم جناب آقای وزیر کار فرمودند که انتخاب نماینده یک مسئله اجرائی است و البته دولت وظیفه خودش را بهتر میداند، مجلس شورای ملی قبول دارد که وظیفه اجرائی است ولی من نظر وزیر محترم را بمذاکرات قبل مجلس شورای ملی جلب میکنم، در جلسه گذشته اگر خاطر خانم ها آقایان محترم باشد، خانم مخبر کمیسیون فرهنگ در پشت این تریبون فرمودند که بیائید محدودیت برای وزارت فرهنگ قائل بشوید تا توضیح و فشار روی آقای وزیر فرهنگ مؤثر نباشد و ایشان مجبور نباشد که بعضی از هنرستانها کومک کند و بعضی از هنرستانهای دیگر کمک نکند و بهمان دلیل ایشان فرمودند آقای وزیر فرهنگ هم یکی از نمایندگان

اجرائی است بنده هم عرض کردم که باید معلوم بشود که این نمایندگان در چه مقامی هستند و بنده از بیانات جناب آقای وزیر کار که فرمودند در صورت جلسه ذکر شده که حتماً از مدیر کل کمیتر نخواهند بود انجا سند میگویم ولی در مورد اینکه پیشنهاد شده که نماینده وزارت دادگستری باید شرکت کند عرض میکنم چون تماماً یک مسائل حقوقی در این کمیسیون هست و این شورای عالی با مسائل حقوقی سروکار دارد، تماس دارد صحیح نیست که در مواقعی که اشکالاتی پیدا شد نمایندگان صنعتی و نمایندگان اقتصادی مملکت باشد ولی نماینده قوه قضائیه مملکت نباشد بنابراین باید نماینده دادگستری هم در آن شرکت کند و این که فرمودند نماینده دادگستری باین کار دخالت نمیکند و فقط نظارت باید کند در صورتیکه نماینده دادگستری در خیلی از شوراها و کمیسیونها شرکت دارد و این اصل صحیح نیست که چون دادگستری مجری عدالت است نمایندگانش نباید در هیچ جا باشند، بنده استدعا میکنم که بد پیشنهاد من قدری با توجه تر و با مطالعه تر رأی بدهند، صرفاً باین جهت که سرعاً این لایحه باید بگذرد و باین که من عضو فراکسیون باعده زبانه تر مجلس نیستم و باید پیشنهادم رد بشود توجه نشود و استدعا میکنم که قدری با مطالعه بیشتری بد پیشنهاد من توجه شود چون علت نبودن قوه قضائیه را در این کمیسیون ممکن است درست نتوانسته باشم عرض آقایان برسانم ولی حیرت میکنم که باید نماینده وزارت دادگستری هم در این هیئت شرکت کند (صحیح است).

رئیس - آقای دکتر باهری بفرمائید.

دکتر باهری (وزیر دادگستری) - بنده از توجهی که آقایان نمایندگان محترم و مخصوصاً جناب آقای مهندس بهبودی نسبت بشایستگی و لیاقت آقایان قضات ابراز فرمودند تشکر میکنم، البته حقیقت همین است که قضات و کسانی که تربیت قضائی و حقوقی دارند مردمان شایسته و لایقی هستند، بنده میبینم که از تمام وزارتخانه ها مصرأ از بنده میخواهند که قضات را به وزارتخانه هایشان منتقل کنم برای این که بشایستگی و لیاقت قضات و انجام وظایفشان اطمینان دارند (صحیح است) آقای وزیر اقتصاد دائماً به بنده مصر هستند که هر چه بیشتر قضای بهشان بدهم که ما مور خدمت در وزارتخانه شان

بشوند جناب آقای وزیر کار هم این اصرار و تقاضا را دارم و سایر وزارتخانه ها هم همینطور است اما یک مطلبی هست که جناب آقای یغمائی کیهان در ضمن مطالبشان فرمودند و آن اینست که بهر کسی کاری سپرده شده، بدقضا مطابق قانون اساسی قضاوت و تشخیص حق سپرده شده بایستی کارش منحصر بهمین باشد و نتایجی و ادارش کنیم و بکشاییم در مجرای کارهای دیگر البته قاضی لایق است قاضی شایستگی دارد قاضی مدیریت دارد و در کار اقتصادی و در کاری که مربوط است با اداره یک واحد اقتصادی بایستی قاضی را وارد کنیم قاضی کار مهمتری دارد در حال حاضر در وزارت دادگستری ما با کمیتر قاضی مواجه هستیم و با وجود این که قاضی کم دایم اگر مصلحت هم بود بقضای کار غیر قضائی واگذار کنیم نباید از ما توقع داشته باشید که کار اقتصادی و کار اداری را برای قضات دادگستری قبول کنیم و با ارجاع این قبیل کارها با آنها موافقت کنیم از طرف دیگر نه فقط از حیث اصول این کار صحیح نیست اشکالاتی فراهم خواهد کرد برای اینکه قاضی بعضی اینک عنوان قضائی داشت و در وزارت دادگستری پرورده ای از جهت رسیدگی قضائی برایش وجود داشت دیگر اگر خدای نکرده منحرف بشود با مصونیتی که دارد تعقیبش جناب آقای مهندس بهبودی مشکل است البته قاضی هم با تمام شایستگی که دارد با تمام لیاقتی که دارد ممکن است اشتباه کند تخلف کند قاضی را اگر نخواهیم تعقیب کنیم آنوقت مواجه با مصونیتش میشویم و سلب مصونیت یا تعلیق مصونیت با اشکال مواجه خواهد شد حسن اداره این دستگاه هم اینست که اشخاصی که مصونیت دارند در آن دخالتی نداشته باشند برای اینکه وقتی مصونیت نداشته باشند در معرض مؤاخذه و بازخواست هستند اینست که باین دلیل بنده میخواهم عرض کنم دخالت نماینده دادگستری نه فقط مصلحت اصولی نیست مصلحت عملی هم نیست اما شاید نگرانی شما از این باشد که ممکن است این هیئت عالی که یک کارهای حقوقی داشته باشد آن کارها بهر حال بر طبق موازین قانونی انجام بگیرد تمام دستگاههای مملکت کارهایشان بایستی مطابق موازین قانونی باشد در همه جا اجرای قانون باید باشد و ملازم ندارد که برای اجرای قانون و تشخیص قانون یک قاضی باشد ممکن است اشخاص دیگر حقوقدانان دیگر بعنوان نماینده حقوقی در اینکار دخالت داشته باشند و همان طوری که برای جناب آقای وزیر کار

توضیح دادم دستگاه عدلیه هم چشمش از این دستگاه عالی دور نیست و بهتر هم همین است برای اینکه این هیئت در موافقتی دخالت میکند که دستگاه قضائی مداخله کرده در موقعیکه کارخانه متوقف میشود یکی از موردی است که دستگاه دادگستری قبلاً دخالت میکند در موقعی که مواجه باحجر کسی میشود در موقعیکه اجراء شده صادر میشود با دستگاه قضائی است و با دستگاه اجرائی نیست در تمام این موارد که دستگاه قضائی دخالت دارد نظارت دستگاه قضائی از این هیئت عالی دور نیست این هیئت عالی با دستگاهی را اداره میکند که این دستگاه متعلق به کس دیگری است که سر نوشتش باید معین بشود و این دستگاه قضائی است که بمناسبت وظیفه خودش ناچار است که حسن انجام کار این هیئت را نظارت کند اگر این هیئت تخلف کرد تفریط کرد اگر این هیئت در حفظ امانت قصور کرد مؤاخذه میشود اینست که استدعا میکنم از جناب آقای مهندس بهبودی پیشنهادشان را مسترد بدارند امیدوارم قبول بفرمایند.

رئیس - آقای مهندس بهبودی بفرمائید.

دکتر مهندس بهبودی - با توضیحاتی که مقام محترم وزارت دادگستری فرمودند بومین برای ایشان خیلی ارزش قائل هستم بدینجهت پیشنهاد خودم را پس میگیرم.

رئیس - پیشنهاد دیگری قرائت میشود.

(بشرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم در ماده اول و بقیه مواد لایحه عنوان هیأت عالی حمایت از صنایع به «هیأت حمایت از صنایع» تبدیل شود. بدون عالی پاینده

رئیس - آقای پاینده بفرمائید.

پاینده - یکی از آثار بسیار بدترند کی گذشته ما بازی کردن با کلمات و بکار بردن کلمات بی جا است و مکرر دیده ایم که پشت در یک اداره کوچکی نوشته شده اداره دفتر کل، یک اداره کوچولو اصلاً خودش چیست تا برسد باینکه بگوئیم اداره کل دفتر بنده در اینجا میبینم نوشته شده هیأت عالی حمایت از صنایع همین هیأت رامی بینیم و حمایت رامی شنویم ولی نمی فهمیم عالی یعنی جدا اگر این کلمه عالی را از این قانون برداریم چه میشود آنوقت ته چاه هستند پالین تر هستند حالا بالاتر هستند در صورتیکه نه بالاتر هستند نه پایین تر بنده خواهش میکنم که بعد از کلمه هیأت عالی حمایت از صنایع کلمه عالی را بردارید (صحیح است).

رئیس - آقای وزیر کار بفرمائید.

وزیر کار - بنده عرض میکنم که در این مورد بنده هم موافقم و این عالی از اینجهت بود که چند تاهیات قبلاً بود برای کارهای مختلف چون در اثر مذاکره در کمیسیون های متعددی آن هیأتها حذف شده و منحصر شده است باین هیأت همانطور که فرموده اند این کلمه عالی گویا ضرورت ندارد و موافقم که کلمه عالی نباشد.

رئیس - بنا بر این به پیشنهاد آقای پاینده رأی میگیریم خانم ها و آقایانیکه با این پیشنهاد موافقت خواهند می کنند قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد واره اول بکمر تبه دیگر با این اصلاحی که شده است قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

۱۶۵۱۰ - بمنظور حمایت از صنایع داخلی و جلوگیری از تعطیل کارخانه های کشور در موارد مندرج در این قانون هیئتی بشروح ذیل:

۱- نماینده وزارت کار و خدمات اجتماعی.

۲- نماینده وزارت اقتصاد.

۳- نماینده سازمان برنامه.

۴- نماینده اطاق صنایع و معادن ایران.

۵- یک نفر کارشناس در امور صنعتی یا اقتصادی با انتخاب وزارتین اقتصاد و کار و خدمات اجتماعی.

در وزارت اقتصاد تشکیل مییابد هیئت مزبور که هیئت حمایت از صنایع نامیده میشود دارای شخصیت حقوقی بوده و اعضاء آن بموجب پیشنهاد وزارتخانه ها و مؤسسات مربوط و تصویب هیئت وزیران تعیین میشود و تغییر آنها نیز بهمان ترتیب عملی خواهد شد.

رئیس - باین ماده با اصلاحی که شده است رأی میگیریم خانم ها و آقایانیکه موافقت خواهند می کنند قیام بفرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد.

۶ - تقدیم چهار فقره لایحه بوسیله آقای دکتر خوشبین وزیر مشاور

رئیس - آقای دکتر خوشبین بفرمائید.

دکتر خوشبین (وزیر مشاور) - با اجازه جناب آقای رئیس محترم و نمایندگان محترم ۴ لایحه است که از طرف دولت تقدیم مجلس محترم میکنم اول لایحه بی راجع با اصلاح ماده واحده بیستم آذرماه است که در عمل دچار یک مشکلاتی

شده ایم و مخصوصاً راجع بکارهای برنامه سوم و کارهای مربوط به سازمان برنامه که این مشکلات با مذاکراتی که قبلاً شده راه حلش در این لایحه پیش بینی شده است و این لایحه تقدیم میشود. لایحه دیگری است مربوط بدرخواست یک اعتباراتی و همچنین اصلاح بودجه سال ۴۲ لایحه دیگری است برای حفظ علائم مربوط بعملیات نقشه برداری و همچنین علائم راهها لایحه دیگری است برای کمک مختصری به تهیه کننده فیلم طلای سیاه که یک قرضی کرده قروضش را پرداخته ولی مختصرش باقی است که

متأسفانه گرفتار شده و نتوانسته بپردازد. در این لایحه یک مساعدت خیلی مختصری باو شده است.

رئیس - به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۷- تعیین موقع و دستور جلسه بعد ختم جلسه

رئیس - بقیه شور در لایحه حمایت صنعتی میماند برای جلسه آتی. جلسه را ختم میکنیم جلسه آینده ساعت ۹ صبح روز ۵ شنبه خواهد بود.

(مجلس پنجاه و پنج دقیقه بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - مهندس عبداللہ ریاضی